UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Iure fisci.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

eſt, an habeat vſumfructū in aduentitijs. Bald. in auth. excipit.
C. de bo. que liber. dicit, quod pro hoc no. per Gul. in verſ. quero
quid de filio. ſi filius captus ab hoſtibus fecit teſtamentum, & de
cedat ante patrem reuerſum, an ipſo reueniente rumpatur teſta-
mentum. adde Bar. in d. l. ſi is qui pro emptore. in ver. ſecundus
caſus. & Bal. idem tenet hic.
* CLAVD. DE SEISS. ¶ L. ſi is, qui pro emptore. Et ibi di-
ctum eſt.
f ALEX. ¶ Breuiter dico contrarium videtur tenere Bal. in l.
ſi ademptis. ſ. eo. Et adde quod Bal. in l. pe. ſ. de cap. videtur te-
nere idem quod Bar. hic per illum tex.
g ALEX. ¶ Iſtud rebanniri. Uide Bal. in l. non ſolum. §. ſi. ff. de
proc. & Bar. in l. j. §. ſi quis vltro. de queſtio. & Bal. hic, ad finem
Et hic adde Bald. in l. ſi qua pena. ad fin. de his, qui ſunt ſui vel
alie. iur.
h ALEX. ¶ Statuta ciuitatis. Utrum per ſtatuta ciuitatis poſ-
ſit fama reſtitui, adde Bar. in d. l. j. §. pe. & l. infamem. & quod ibi di
xi. ff. de pub. iud. & vide quod no. bal. in l. generalis. ſ. eo.

BARTOLVS

Ad Decimum Lib. Cod.

Animus gaudens Etatem flo-
ridā facit:
Spiritus triſtis exiccat oſſa. Prouer. xvij. Cum
igitur diu fuerim graui corporis infirmitate gra
uatus, & propter hoc a conſueto gaudio ſpecu-
lationis doctrine ceſſauerim, cognoui quod in me
vires corporis non poterant reſtaurari, niſi aliqualiter efficere-
tur animus meus gaudens. Hoc autem conſideraui facile eſſe poſ
ſe, ſi auditoribus meis, quibus propter infirmitatem ſeruire non
valui, aliquid vtilitatis afferre poſſem, legendo id, quod eis eſſet
acceptum, mihique & eis nouum, & per conſequens delectabile.
Ideoque tres libros Codicis legere deſtinaui, vbi multa ſunt inco-
gnita: & per antiquos Doctores neglecta, ſecundum vſum tamē
frequentia. Hanc igitur lecturam quilibet videns, ſi in aliquo
non bene dictum reperiet, humiliter corrigat, in his que bene di-
cta ſunt, mecum Deo gratias agat.

In nomine Domini Ieſu chri
ſti, Amen. Quia vbi Chriſtus non eſt fundamentum, ibi nullius
a boni operis ſupereſt edificium.[a] j. q. j. cum Paulus dicat, vt i-
bidem patet, & j. ad Cor. iij. Fundamentum aliud nemo poteſt po-
nere, preter id quod poſitum eſt, quod eſt Chriſtus. Ideo in prin-
cipio trium librorum, & lecture, eius auxilium inuoco, sub cuius
ditione omnia ſunt poſita, que ſub aſcendente, & deſcendente ſole,
ſunt conſtituta, vt in auth. vt omnes obed. iud. prouin. col. v. circa
principium, ver. hec conſiderantes. hoc premiſſo venio ad Rub.

ADDITIO.

a ¶ Edificium. Et adde quod in omni opere principiū, melius me
dium, & optimum finem, vt in auth. quomodo opor. epiſc. in prin.
& Bar. in prima conſt. Digeſto. in prin.

De iure fiſci. Rubr. I.

1 ☞ Ius publicum dicitur quod omnibus patet, & quod ad pu-
blicam burſam pertinet.
3 Reſpublica, & fiſcus, an ſint idem, & nu. 7. 9. & 10.
14 Reipublice nomine continentur omnia que ad iuriſdictiones, &
honores imperij pertinent.
15 Reſpublica habet duo patrimonia.

¶ Gl. rubricam ad precedentia duobus modis continuat. Pri-
mo, quia occaſione criminum, de quibus dictum eſt ſupra precedēti
libro auget fiſcus, ideo poſuit hic rubricam. de iure fiſci. Sed con
tra hanc continuationē opp. primo. nam propter delictum minui
tur fiſcus l. ſi quis ingenua. §. in ciuilib. ff. de cap. & poſtli. reuer.
1 † Sol. Reſpublica in vniuerſo propter diſſenſiōes & crimina dimi
nuitur, burſa autem cōmunis, que eſt idem quod fiſcus augetur,
vt infra dicam. Secundo continuatur ſic, Dictum eſt ſupra de iu
re publico circa crimina, nūc de iure publico circa bona fiſco qrē-
2 renda, ſed eſt differentia, vt in gl. vult dicere, † quia in precedenti li
bro ius publicum aſſumitur, ſcilicet quod communiter omnibus pa
tet, quia omnes poſſunt de publico crimine accuſare, ſed hic acci
pitur publicū quod ad publicā burſam ptinet. Azo in ſumma iſtius
tit. continuat alio modo. Dictum eſt ſ. in precedentibus de iure
priuatorum, nunc videndū eſt de iure fiſci. Circa rub. iſtam que-
3 dam ſunt querenda. † Primo quero, quid ſit fiſcus. Pro cuius de-
claratiōe primo videndum eſt an Reſpublica & fiſcus ſint idē. Et
videtur quod ſic. Primo, quia fiſcus ſuccedit loco Reipublice Ro
manorū, vt hic dicit gl. & ſic videtur idem fiſcus & Reſpublica, &
vide hic gl. que incipit, occaſione. Pro hoc videtur tex. in l. inter
publica. §. j. ff. de ver. ſig. gl. expreſſius. ff. de bo. poſſ. l. non eſt am-
bigendum, in prin. Preterea procurator fiſci, & procurator Rei-
publice videntur idem l. ij. ſ. de mo. mul. facit ff. de offici. aſſeſ. l. fi.
a vbi de hoc. In cōtrarium, quod Reſpublica & fiſcus non ſunt idem,[a]
b videtur tex. ff. qui po. in pig. ha. l. ſi pignus,[b] de edil. edi. in l. j. §. il-
lud de bo. poſ. l. non eſt ambigendum, de manu. l. iiij. §. nihil. & ff. de
iur. fiſ. non intelligitur. §. ſi in locis. ff. de leg. l. ſciendum. in princi.
c Inſt. de re. diui. §. theſauros. circa fi.[c] † Solu. dicendum eſt quod
4 Reſpublica[d] dz accipi quatuor modis. Primo, pro toto vniuer-
d ſali Imperio. Secundo, pro Republica Romanorū. Tertio, pro
Republica cuiuſlibet ciuitatis. Quarto, pro Repub. cuiuſlibet
e municipij, vt no. in auth. de he. & fal. in prin. coll. j.[e] primo modo ac
cipimus Rempub. pro toto vniuerſali imperio, & tunc verū eſt quod
fiſcus & Reſpub. ſunt idem, ſicut ſpecies eſt idē cum ſuo genere.
per l. ſi quid earum. §. interemptū. ff. de leg. iij. nā poſito fiſco, po-
nitur & Reſpub. non ecōtra, ſicut poſito homine ponitur animal
non econtra. Ita debet intelligi hec gl. & gl. in d. l. non eſt ambigē
7 dum, & l. inter publica. §. j. cum ſimi. & per hoc patet † quod proce
dit libellus ſi quis ageret nomine vniuerſali Reip. ſicut ſi ageret
nomine fiſc. l. ij. in prin. ff. eo. vbi dicitur agi nomine. Reipub. & l. ſi
ſcus. la ij. in prin. in gl. j. eo. tit. & l. ſi ſeruus plurium. §. ij. in gl. ſuper
8 ver. vt ei. de leg. j. † Si vero accipimus Rempubli. ſecundo modo
ſcilicet, pro Repub. Romanorum, & tunc hoc poteſt conſiderari
inquātum Reſpub. Romanorū, prout erat ab initio quā regimen
vniuerſale erat apud illam Rempub. tunc idem quod ſ. proxi. di
9 xi. † Si vero intelligimus pro Repub. Romanorū, hoc eſt pro iu
ribus cōpetentibus illi ciuitati Romane, prout eſt diſtincta ab
Imperio Romano vniuerſali, vt in iuriſdictiōe quam habebat in
tra cēteſimū lapidē, vt l. j. §. cum vrbem. ff. de offi. prefec. vrb. & in a
lijs iuribus que intra territorium ſuum habet, tunc Reſpu. Ro
10 manorum, & fiſcus non ſunt idem, vt d. l. ſciendū. ff. de leg. † Si vero
accipimus tertio & quarto modo, ſed pro Republica alterius ciui-
f tis, vel municipij, ſine dubio non eſt idem cum fiſco,[f] vt apparet ex
l. j. ſ. de bo. vacan. & ex alia rubrica quam nos habemus j. de iu.
Reipub. que differt ab iſta. Differt ergo fiſcus a republica vniuer
13 ſali, vt ſpecies a ſuo genere. vt ſ. dixi. † Uidēdum eſt ergo quid ſit
fiſcus in ſpecie, dicit gl. quod fiſcus eſt imperialis, vel camera Im
perij. Hoc ſcilicet, multipliciter pōt intelligi, vel pro loco ipſo vbi
eſt domus, que vocatur camera fiſci, ſicut appellatur ius locus in
quo redditur, quod eſt falſum, quia eſt extra propoſitū noſtrum,
quia hic loquitur de acquiſitione bonorum fiēda per fiſcum. Quare
dicitur ipſe &c. vt ff. de iuſt. & iur. l. pe. vel proprie loquēdo appella
tur imperialis camera, quicquid ad cōmodum pecuniarium Im
perij pertinet, probatur in l. ſed & Celſus, in prin. ff. de contrahē.
emp. ſicut menſa dicitur ipſa negotiatio magis, quam locus, vbi
menſa tenetur, vt l. cum pater. §. menſe. ff. de leg. ij. & l. fi. de inſtito.
14 † Alia vero, que ad iuriſdictiones, & honores Imperij pertinēt, &
non ad commodum pecuniarium, & burſale, continentur nomine
Reipub. & nō fiſci, vt d. l. Celſus. in prin. & l. ij. §. hoc interdictū. ff.
g ne quid in loco publico.[g] Ex † predictis probatur quod idem eſt
16 dicere, procurator fiſci, & procurator camere, & ita vtitur curia Ro.
17 † Quero nunquid camera fiſci & Imperatoris ſint idem. Gl. dicit
quod non, licet eadem priuilegia habeant. Cōtra hoc videtur ca-
ſus in d. l. ij. §. hoc interdictū, ibi, res enim. ff. ne quid in loco, publi
co, & in l. bene a Zenone. C. de quadrien. preſc. Reſp. aut accipimus
cameram Imperatoris, prout eſt Imperator, & ita loquuntur cō-
traria. Aut prout eſt priuatus, & tunc differt camera Imperij, a
camera ſua. Et ita loquitur hec gl. & ideo dicitur alius procura-
18 tor Ceſaris, & alius procurator fiſci, vt in hac glo. † Quero, vnde
fiſcus dicitur. Gl. dicit quod dicitur quaſi fixus, id eſt, firmus, quia
h ſemper eſt diues, & ſoluendo[h]. Uel dic quod idem eſt quod ſaccus,
quod declara, vt in gl. in l. in prouincijs, ſuper verbo, fiſcalis. j. de
19 nume. & actua. li. xij. † Quero, quid differt hic titulus a ti. de priui.
fiſc. Dicit gl. quod hic tractatur de iure communi, & ſpeciali fiſci
ibi de communi tantum. & in Summa Azo. dicitur idem. ſcilicet
de ſpeciali tantum. Ita habent quidam hic in gl. quelibet lectu-
ra poſſet ſuſtineri recte intelligendo, tamen ex dictis glo. non po-
teſt haberi intelectus. Sciendum eſt ergo quod fiſcus habet que
dam iura ſingularia, adeo quod alij habere non poſſunt, vt cum
tractamus de procuratore fiſci, hoc eſt ſingulare in fiſco, quia

nullus alius habet procuratorem fiſci,niſi fiſcus,cū tractamꝰ de
cauſis transferendis in fiſcū,vt ff.eo.l.j.⁊ quaſi per totum iſtum li
brum.Quandoqꝫ habet quedam iura ſingularia, ex ſingulari ⁊
ſpeciali conceſſione Principis cōcedētis hoc fiſco,⁊ nō aliſ,vt l.j.
j.eo.ti.⁊ in multis alijs legibus,vt l.j.j.de ven.re.fiſc.cum pri.com
mu.⁊ de iſtis loquitur hec rub.⁊ ſequentes,tres tituli. Quedam
ſunt iura que competunt fiſco ⁊ alijs,tm̄ fiſcus habet priuilegiuꝫ,
vt alijs preferatur,vt in actiōe perſonali,⁊ hypothecaria,⁊ ſimil.
⁊ de hoc loquitur ti.de priu.fiſci.Similis differentia eſt inter tit.
de iure dot.⁊ ti.de priui.dot.Hoc ergo vult dicere gl.qḋ hic loqui
tur iure cōmuni ⁊ ſpeciali,hoc eſt,de iure communi, quod compe
tit fiſco,quod alteri non cōpetit,nec pōt congruere , ⁊ de ſpeciali
quod competit fiſco tm̄,quod poſſet alteri congruere,tamen non
placuit Imperatori concedere,⁊ quod ſequitur ibi,de iure cōmu
ni tantū,ſubaudi,in quo fiſcus eſt priuilegiatus, vt ſupra dixi. ſi
habes ibi,de ſpeciali tantū expone,id eſt,de priuilegio qḋ fiſcus
habet in iuribus cōpetentibus ſibi ⁊ alteri.Quero,in quo differt
hic ti.a ſequentibus,cū in hoc tractatur de iure cōmuni fiſci.Re
ſpon.hic ti.eſt generalis,ſequens vero ti.ſpecialis,vt in gl.habes,
⁊ bene,⁊ ita declara hanc gloſſam.

ADDITIONES.

a ¶Non ſunt idem.adde Bal.in l.conſtitit.ſ.de pe.iud.qui ma.in.
eundem.l.properandum.ſ.de iud.per illum textum,⁊ Bal.in l.ſi
pignus.ff.qui pot.in pig.habe.⁊ Jac.rebuf.hic,nume.ij.⁊ ibi di-
xi in verſi.publico.

b ¶L.ſi pignus.⁊ ibi ad hoc vide omnino Bald.in l. ſi hypothe-
cas.ſ.de remiſſio.pigno.

c ALEX. ¶Circa fi.in l.conſtitit,de pe.iud.⁊ ibi duo verba p bar.
⁊ dicit badl.in l.properandum.ſ.de iud.ꝙ ſola ciuitas Romana
habet fiſcum,⁊ non alia.per illum tex.⁊ vide bal.in proe. Digeſt.

d ¶Reſpublica quomodo accipiatur dic vt per iſtum no.tex. in l.
cum rem.ſ qui po.in pig.hab.Spe.in ti.de reſti.in integ.§.ij. ver.
idem quoque iur.el ij.

e ALEX.¶†Reſpublica quomodo accipiaᷓ in dubio,an intelli-
gatur de romana vide quod no.bal.in l.ij.C.commu.de vſuca.Et
an ciuitas dicatur reſpublica,vide bal.in l.ij.in fi.ſ.de ſen.que ſi-
ne cer.quan.profe.per bal.in proe.Digeſt.circa prin.
ALEX. ¶Fiſcus ⁊ reſpub.an idem ſint,adde bal.in rubr. C.de
her.ven.⁊ in c.j.de feu.Marchie,vbi dicit ꝙ reſpublica eſt prout
vita in corpore humano, fiſcus eſt prout ſtomachus in homine,
quia eſt ſaccus ipſius reipub.Et in quo differant,vide bal.in l. j.
in fi.de pena iud.qui male iud.⁊ in l.j.de her.vel actio.vend.Ciui-
tas a fiſco,in quo differat barto.l.item veniunt.§.ait ſenatus. de
peti.her.in j.nota.⁊c.⁊ Cy.in l.mancipia.de ſer.fug. vbi dixit per
illum tex.quod fiſcus ⁊ reſpub.idem ſunt,⁊ idem bar.in d.l.j. de
pena iud.quod limita,vt ibi per eos,⁊ Fulg.in l.mancipia. ⁊ vide
bar.in l.licitatio.§.fiſcus de publicanis,vbi fiſcus non tenetur ſol
uere vectig.reſpub.ſic,⁊ per Cy.in proe.Digeſt.in prin. vbi dicit
quod non ſunt idem numero,ſed quod habent idem priuilegium
ita ſequitur ibi Ang.

f ALEX.¶†Non eſt idem cum fiſco,⁊c.vide bar.in d.l.j.j.de bo.
11 *vacan.L.j.Uide que ibi dixi in apoſtil.*bal.in rub.C.de priuil.
fiſ.dicit ꝙ fiſcus eſt ſaccus Ceſaris,vel regis, vel reipublice, ⁊ qḋ
municipia nō habent fiſcum,nec epiſcopatus eccleſie habet fiſcū
⁊ ibi ponit que ſint Ceſaris de per ſe,⁊ que fiſci.⁊ bar.in l. itē ve-
12 niūt.§.ait ſenatus.ff.de peti.her.†⁊ ideo ciuitas non habet taci-
tam hypothecam,ſicut fiſcus,ſecundum gl,⁊ bar.in l.ij.C.in qui.
cau.pig.taci.contrah.⁊ in l.ſimile.ff.ad munici.

g ALEX.¶†Bal.in l.j.in quarta.q.de her.vel actio.ven.dicit qḋ
15 reſpublica habet duo patrimonia,vnum vocatur fiſcale,⁊ alterū
reipublice.

h ¶Soluendo.adde bal.in l.j.in fi.ſ.de her.vel actio.vendi.

LEX I.

1 ☞Factum legitime,ex ſuperuenienti cauſa non reuocatur.
2 Fiſcus habet bona debitoris tacite obligata ex cōtractu,vel qua
ſi,ſed an ex delicto.
3 Dominus alicuius rei quod quis preſumatur durare.⁊ nu.5.
4 Priuato agenti hypothecaria contra donatariuꝫ incumbit pro
batio rem prius ſibi hypothecatam quam donatam,fiſco non.
6 Ratio dubitandi in iſta lege que fuerit.
7 Bona ſi vno die reperiuntur donata priuato,⁊ fiſco hypotheca
ta,ꝙ ſi prius preſumantur hypothecata,⁊ poſtea donata.⁊ nu.4.
8 Inſtrumenta duo ſi reperiuntur eodē die cōfecta,vnum pro fiſco
aliud pro priuato,preſumitur preceſſiſſe inſtrumentum priuati.
9 Donatio dicitur perfecta ad hoc , ne poſſit obligari res donata
quando fuit tradita.
10 Creditores futuri quando reuocare poſſunt alienata.
11 Fraus in debitore alienante fraudē creditorū,ex quibus arguaᷓ.
12 Probatio prioritatis temporis poteſt fieri teſtibus publicatis,
ſi in primis articulis tempus non fuit deductum.
13 Actio penalis non datur contra heredem.

SI priuſquam. Hec eſt notabilis lex,⁊ bona
⁊ male cōmuniter intellecta,
breuiter hoc intendit. In dubio donatarius a fiſco cōue-
tus hypothecaria debet probare donationem preceſſiſſe,vt abſo
a lutio ſequatur.h.d.ſcḋm primam lect.[a] Ad euidentiam premitte
2 quod†fiſcus habet bona debitoris tacite obligata ex contractu,
vel quaſi,vt in gl.Sed an ex delicto debitoris bona habeat obli-
gata tacite.dicetᷓ j.in l.vnica.penis.fiſ.cred.pferri.Itē ſcias ꝙ hic
filij donatarij querebāt a principe ſua ſponte.hoc eſt,ex eo ꝙ ha-
beaᷓ ad eos regreſſus per actionem de euictiōe,quā pater promi
ſerat.Hoc pmiſſo pone caſum in nube,vt in litera iacet,vt j.decla
* rabo.*Et dic ꝙ pater meus donauerat quedā predia Titio.de-
inde contraxit cū fiſco,fiſcus agit cōtra Titiū hypothecaria pro
his predijs,certe ſi Titius probat ſibi fuiſſe donata antequā con
traheret cū fiſco,fiſcus nō pōt agere hypothecaria,nec tanquam
* ſit factū in fraudē creditorū.*Sed cōtra.ꝙ immo qui agit hypo-
thecaria.probare dꝫ rē fuiſſe in bonis debitoris l. ⁊ que nondū
ſunt.§.ꝙ dicitᷓ.ff.de pig.Sol.Quidam dicūt hic ſpeciale in fiſco
hoc eſt falſum qꝛ nec ius,nec equitas hoc dictat ꝙ actore nō pro
bāte reo incūbat onus probādi l.qui accuſare.ſ.de edē.vñ gl.alio
modo ſoluit ꝙ hic probat eo ipſo ꝙ cōtrariū nō probaᷓ. hoc eſt
3 violare literā.†Tertia ſol.eſt ꝙ hic vtraqꝫ pars fatebaᷓ fuiſſe pa
tris qui donauit,vñ preſumiᷓ duraſſe quoad cū fiſco cōtraxit,vt l.
id ꝙ noſtrum.ff.de reg.iur.⁊ l.ſiue poſſidetis.ſ.de prob.⁊ hāc te-
net gl.q̄ eſt vera recte intelligēdo.Tamē pro declaratiōe iſtorum
queriᷓ vtrū hec lec.cōtineat ius cōmune.vel ſingulare in fiſco. gl.
ſuper rub.dicit ꝙ cōtinet ius cōmune. Preterea de iure cōmuni
eſt ꝙ id ꝙ ſemel fuit noſtrū,preſumaᷓ noſtrū durare.niſi probeᷓ
cōtrariū,vt dictū eſt.Preterea tex. videᷓ hic dicere idem in alijs
creditoribus dū dicit ꝙ circa fraudē creditoris.⁊c.In contrariū
4 eſt veritas.†Pro cuius euidētia debes dicere ꝙ ſi priuatus agit
hypothecaria ꝯtra donatariū,ſibi incūbit onus probādi rē fuiſſe
prius obligatā quā donatā.l.de rebus.ſ.de don.ante nup.que eſt
b ſingularis ad illud,ſed eſt ſingulare in fiſco[b] ꝙ donatario incūbat
onus probādi rē prius donatā quā obligatā,hic eſt caſus.Pone
ergo in terminis caſum.donatariꝰ fuit cōuētus actiōe hypothe-
caria a fiſco,fiſcꝰ probat cōtractū fuiſſe de mēſe Maij.donatariꝰ
probat donationē fuiſſe factā eodē mēſe Maij,vñ nō cōſtabat de
prioritate,⁊ poſterioritate tēporis,quis debet obtinereᷓ reſp.qḋ
onus probandi incūbit donatario,⁊ ſi hoc probat.non reſcindiᷓ
per hypothecariam, vel tanquam alienata in fraudem. Secus ſi
priuatus ageret,vt d.l.de rebus,quod eſt notandum, ⁊ ſecunduꝫ
5 hanc lec.hec lex continet ius ſingulare.†Non obſt.glo.rubrice.
quia non dicit verum,Item non obſtat quod de iure communi p
ſumitur duraſſe dominus,niſi probetur contrarium, quia hic v-
treque pars fatebatur ipſum dominū fuiſſe,⁊ ipſum eundeꝫ alie-
naſſe.ſed de prioritate tēporis,⁊ poſterioritate dubitatur.ꝙ hac
lege determinatur.Non obſtat text.qui videtur dicere idē in alijs
creditoribus,qꝛ pone caſum,vt in gl.dicitur, ⁊ nihil facit , quaſi
dicat,fiſcus non pōt illam reuocare per hypothecariam.vel tan-
quam alienatā in fraudem creditorū,ſi hoc fuerit probatum non
6 dicit de alijs creditoribus agētibus.†Ex hoc apparet q̄ fuit ra-
tio dubitādi in l.iſta vtrū fiſco incumbit onus probandi de prio
ritate temporis,ſicut priuato.⁊ hec lex remouet , ⁊ melior ratio
quam illa,que ponitur in gl.noſtra.nemo eniꝫ dubitat quod obli-
gatio bonorum nō trahatur ad preterita bona, quia clarum eſt,
c quod quis non pōt alienare aliena bona,vt iura vulgato dicūt.[c]
9 Quero,dicitur hic†ꝙ debet probari donatio perfecta , qualiter
intelligatur perfectaᷓ Rēſp.ſimplici conuentione dicitur donatio
perfecta,hoc eſt irreuocabilis. Inſti.de donatio.§.alie.⁊ l.ſi quis
argētū.ſupra de donatio.Sed quantum ad preſentem materiam
intelligiᷓ perfecta ſcilicet traditione.Ante enim quam res trada
tur, donans remanet dominus,⁊ ſic poteſt eam obligare.argu.
l.quod ſepe.§.ſi res.de contrah.empt.dicit glo.de hoc eſt ter.in l.
fi.§.Lucius.ff.de donatio.facit ſupra de reiuend.l.quoties.quod
eſt notandum,⁊ altero die de facto habui.Uenio ad ſecundam le
cturam.In dubio donatarius reuocatoria conuentus a fiſco,de-
bet probare donationē preceſſiſſe,vt abſolutio ſubſequatur,hoc
dicit.hec differt a prima, quia hic agitur Pauliana.in precedēn
ti agitur hypothecaria.Et no.ex iſta lec.quod creditoribus futu
ris non competit ius reuocandi alienata in preteritū tanquaꝫ in
fraudem creditorum,⁊ in hoc eſt ius commune inter priuatum.⁊
fiſcū,ſed ſi de prioritate ⁊ poſterioritate dubitaᷓ ne fraudetur fi-
d ſcus,eiꝰ fauore donatario incūbit onꝰ probatiōis.caſus eſt hic.[d]
10 Opp.†quod creditores futuri poſſint reuocare.vt no.ſ.de dona-
tio.ante nup.auth.ſed iā neceſſe.⁊ ff.qui,⁊ a qui.l.ſed ſi maritꝰ.in
fi.Di-

ſi. Dic ergo breuiter quandoque in preteritum fuit facta aliena-
tio ficta ⁊ imaginaria, ⁊ tūc perinde eſt, ac ſi nō eſſet alienata, ⁊ iō
tūc futuri creditores poterūt reuocare. ff. de ꝯtrah. emp. l. nuda, ⁊
l. imaginaria. de reg. iur. Quãque alienatio eſt facta vere, ⁊ tūc aut
creditores futuri ſunt hi, quorū pecunia priores liberati ſūt, tūc
poterūt reuocare. l. ait pretor. §. ita demū. ⁊ l. niſi priores. ff. que in
fraud. cred. Aut nō quidē tēpore alienationis nullo mō cogitaue
rat de futuris creditorib⁹. ⁊ tūc nō cōpetit eis reuocatoria, q̄ nō
pōt dici in eorū fraudem alienata. ⁊ ita loquitur hic. Sed ſi iaꝫ de
futuris creditoribus cogitauerat, eis pōt cōpetere reuocatoria
vtilis, vt d. l. ſi marit⁹. i ſi. ff. qui. ⁊ a qui. ⁊ d. aut. ſed iā neceſſe. ⁊ iſta
1 fraus p̄ſumit̄ eo ipſo ꝙ ſcit ſe creditorē habere, vel habiturū eſſe
e ⁊ bona eius nō ſufficere, vt l. ſi quis. ff. que in frau. cred. [e] Opp.
ff. e. l. nō puto. vbi in dubio ſuccūbit fiſc⁹, ſi de prioritate, vel poſte
rioritate nō cōſtat, ſcdm ꝙ Dy. ponit ibi caſum. Sol. intelligo le-
gē iſtā ſtricte. ſ. donatario cōuēto, aliter ſtaret̄, ꝙ generalitati illi⁹
2 l. nō puto. † Quero, ſi i hypothecaria vel Pauliana probaui
mihi rē donatā eſſe, vtrū poſt publicationē teſtiū potero probare
donationē preceſſiſſe: rñ. ſic, niſi in prioribus articulis fuiſſet arti
culatū de tēpore. arg. extra de teſti. c. ex tenore. ⁊ dixi ſ. de proba.
auth. qui ſemel. Uenio ad tertiā lec. ad cuius euidentiā premit
te ꝙ ex tit. de his que in fraud. cred. orit̄ quedā actio in factū ꝯtra
alienantē, que ad hoc vtilis, ⁊ per ceſſio. bo. alienans in fraudē, nō
effugiat penā carceris. l. j. in ſi. ff. que in frau. cred. ⁊ ſcdm hāc lect.
3 breuiter. h. d. Actio. † que datur contra alienātē in fraudeꝫ, nō in
tentatur cōtra heredē, ſi probat alienationē p̄ceſſiſſe debitū. h. d.
Iſta lec. nō placet, q̄ illa actio cū ſit penalis, vt ex maleficio nō da
tur ꝯ heredē. l. in honorariis. ff. de act. ⁊ obli. poſito tñ ꝙ hec lect.
procederet, examina eam per teipſum, vt in gl. quia clara eſt.

ADDITIONES.

a Uide Ang. in l. matrem. ſ. de prob. allegantem iſtum tex. No.
1 † quod legitime factum ex ſuperuenienti cauſa non retractatur.
b Fiſco. Adde que ſit ratio ſingularitatis, per iſtum, in l. non pu
to. ff. eo. ⁊ Alex. in l. ⁊ que. §. quod dicitur. ff. de pig.
c ALEX. † No. ꝙ ſi eadē die bōa fuerūt donata, ⁊ hypotheca-
7 ta fiſco, p̄ſumūtur hypothecata fiſco, ⁊ poſtea donata. Idē notat
Bal. in l. ſi debitor. ſ. de priui. fiſ. Idē in dote, ſm Bal. in l. ad exa-
ctionē. ſ. de do. promiſ. ꝑ Bar. i l. ⁊ q̄ nōdū. §. j. ff. de pig. vide tñ ſin
gulariter Bal. in d. l. de rebus. vbi preterquam in iſto caſu vr̄ ꝙ fi
ſcus nō habeat hoc priuilegiū, ſcdꝫ ꝙ pulchre no. per Bar. in l. ſi
8 is qui. in ſi. de iur. fiſ. † Sed cōtra iſta hic dicta ꝑ Bar. idē Bar. vi
detur expreſſe cōtrariū voluiſſe in l. nō puto. ff. de iur. fiſ. per illum
tex. dicit em̄ ibi ꝙ ſi reperiant̄ duo inſtrumenta eadē die confecta
preſumit̄ preceſſiſſe inſtrumētū priuati, ⁊ nō fiſci, cogita. Alex. Hy
l pothecaria agēs tenet̄ probare rē fuiſſe in bonis debitoris. Spe.
in ti. de pig. §. j. ver. ſed an agēs. Cy. in l. ſi te nō renitente. in ſi. de
precario, ⁊ Spe. in ti. de oblig. §. j. ver. quid debet creditor. ⁊ ver.
ſed quādo, ⁊ ibi dicit, an ſufficiat probare tunc debitorē tenuiſſe
vbi diſtinguit ſi agatur cōtra extraneū, ꝙ non, ſi contra debitorē
vel habentē cauſam ab eo debitore, ſic. vide Bar. in l. de reb⁹. ſ. de
dona. ante nup. poſt Cyn. ibi ⁊ de materia vide Cy. Bar. ⁊ Sal. in
l. cum res. ſi alie. res pig. dat. ſit, ⁊ Flor. in l. ante omnia. de prob. ⁊
Bar. ⁊ Sal. in l. rē alienā. ff. de pig. act. de quo do. Ang. Are. in §.
itē Seruiana, Inſt. de act. in ver. ſcdo, pro euidētia, adde Ang. in
l. matrē. ſ. de prob. in ſi. ⁊ Are. in §. item Seruiana. ⁊ Lud. Ro. in
ſuis ſingularib⁹, in litera, I, nu. lix. Et intellige hec dicta iure aga
tur, vel cōueniat̄ fiſcus, ſecundum. Iac. de Aret. ⁊ Cy. in d. l. de re-
bus. per illū tex. ⁊ eſt ratio, qui aſſerit ſe creditorē nullū ius in rē
deducit, ſed ſolū fundat ſe in prioritate tēporis, ideo debet proba
re, vt dixit Bar. in l. nō ſolū. §. ſed vt probari. ff. de oper. no. nun. ⁊
in l. matrē, prealleg. ⁊ ibi Bar, Bal. ⁊ Sal. ⁊ Bar. in l. ſi is. qui. ff.
de iure fiſci. ⁊ Are. in §. item Seruiana. in ver. no. ex hoc. Bar. in l.
ait pretor. §. ita demum. ff. de his que in fraud. cred.
b ALEX. An futuris creditoribus competat reuocatoria rei
alienate tanquam alienata in fraudē creditoris, vide Bal. in rub.
que in fraud. cred. ibi, queritur cum conceſſiſſem.
t ALEX. An cōfeſſio dotis facta cōſtāte matrimonio p̄iudicet
creditori, vel dicat̄ facta in fraudē creditorū tā preſentiū, quā pre
teritorū, ⁊ futurorū. de quo per Bar. in l. ſi cōſtāte. in prin. in ver.
quero quid ſi vir. ff. ſol. mat. ⁊ in l. ſi. ſ. qui pot. in pig. hab. poſt gl.
ibi ⁊ gl. in l. j. de do. cau. ꝑ Bar. Imo. ⁊ raph. in l. j. ff. ſol. mat. ⁊ bar.
cōcludere videt̄ ꝙ ſit facta in fraudē, cum qua opi. tranſit Bal. ⁊
Imo. ⁊ Cuma. in d. l. ſi cōſtāte. Sed vtrum iſtud habeat locū in p̄
teritis, ⁊ futuris eſt dubiū, de quo vide gl. Bar. ⁊ Bal. in aut. ſed
iā neceſſe. ſ. de don. ante nup. ⁊ ibi Cy. ⁊ Sal. ⁊ magis cōmunis eſt
opi. ꝙ nō habeat locū in futuris, cōtra gl. in dicta auth. ſed iā ne
ceſſe, niſi eſſent aliqua īdicia ꝙ voluiſſet fraudare creditores, ēt fu
turos, q̄ fraus quomodo preſumatur, vide Bal. in conſi. inci. pun
ctus talis eſt marit⁹, ⁊c. in ſi. ⁊ Bar. i d. l. ait pretor. §. ita demū. ⁊
Bal. in rub. eo. tit. in verſi. quomodo, cum conceſſiſſem, de quibus
vide Are. in §. fuerat. Inſti. de act. in ver. quid autem ſi dos. idem
in l. ij. §. creditū. ff. ſi cer. pe. Alex. Sed an fiſcus habeat neceſſe
vti reuocatoria in fraudem creditoruꝫ, ſicut priuatus, vide Bal.
in l. ſi. ſ. de reuo. his que in fraud. cred.

LEX II.

Inſtar. Computatio facta a tabulariis, ſeu calcula-
toribus viꝫ ſentētie nō habet quo ad cōdē-
nationē, niſi per iudicē cōfirmetur. h. d. ſcdm vtranqꝫ lect.
Et q̄ lex iſta cōſueuit reputari difficilis, pro eius declaratiōe di-
uido gl. q̄ primo p̄mittūtur quedā ad euidentiā. Scdo exami
nat lec. Tertio, circa eas format tria dubia. Ultimo īducit
in arg. ad q̄ſtionē, ⁊ poſtea colligit q̄dā notabilia, ſcda ibi, horuꝫ,
tertia ibi, ⁊ ſunt hec vera, quarta ibi, itē no. hic argumētū, hoc p̄-
miſſo videbitis hāc legē clarā. Ad euidētiā ſcias primo quid eſt
1 cōputatio. dic vt in gl. ibi mittere ēt ad quartarolos. † Secūdo
ſcias ꝙ olim mittebāt ad prouincias tabularii cū ſuſceptorib⁹. vt
dt gl. hic, ⁊ mittebāt ſuſceptores q̄ hodie vocant theſaurarii, ⁊ cū
eis mittebātur aliq̄ notarii, ⁊ ita hodie obſeruat curia romana.
2 † Tertio ſciēdū eſt, ꝙ iſtorū tabulariorū officiū erat ſepe, ⁊ fre
quēter dicere illi ſuſceptori, ſeu theſaurario qui erāt debitores vt
eos exigerēt, nō aūt erat eorū officiū cōputare. Dicit gl. ꝙ intellī
ge verū principaliter, ſed ꝑ quādā cōſequētiā, ad eorū officiū ſpe-
ctabat cōputatio. Nō em̄ poterāt aliquē denūciare eſſe debitorē,
niſi poſſent cōputare rationē, ex qua illud appareat. Hoc p̄miſſo
ad euidētiā venio ad caſuꝫ in terminis, ⁊ ſic intro ſcdam partē gl.
pōe, Iſti tabularii cōputauerūt vnā rationē, ex qua me aſſignaue
rūt eſſe debitorē fiſci i certa quātitate. Querit̄ vtrū iſta cōputatio
⁊ aſſignatio viꝫ ſentētie habeat, ita ꝙ poſſit fieri ꝯ me executio, ⁊
nō admittar ad defenſionē, ſicut nec poſt ſentētiā, rñ. Imperator, ⁊
dt ꝙ nō, niſi talis cōputatio fuiſſet approbata ꝑ procuratorē Ce-
ſaris, hoc dicit, ⁊ ſcdm hoc nō habeat vim ſentētie cōdemnatorie.
Uel pōe ſcdo ꝙ tales notarii, vel calculatores cōputātes ratione
ſcripſerūt me nil debere, ⁊ me integre ſoluiſſe. Quero an ex tali cō
putatiōe oriat̄ exceptio rei iudicate, ſicut ꝑ ſententiā oritur. reſpō
det Imperator ꝙ nō, niſi fuerit approbata ꝑ procuratorē Ceſaris.
Iſte ſunt due lecture, que ponūtur in ſecūda parte gl. Horū autē
cōputatio nō eſt rata, niſi ſic facta ratificetur, vnde prima nō hꝫ
vim rei iudicate quātum ad executionē, nec ſcda quantū ad ſolu-
tionē. Et licet gl. videatur facere differentiā inter primū ⁊ ſcdꝫ ca
ſum in perſona iudicis, q̄ prima loquitur in preſide, ſcda loquit̄
3 in procuratore Ceſaris. † Hec nō notat iuris miniſteriū, ſed facti
accidētiā, vt patet ex ſecūda parte gl. ⁊ legib. allegatis in ea, ⁊ hoc
no. pro iſtis ratiocinatorib⁹ monete, qui faciūt ſcribi ratiōes, ⁊ ſi
4 milia. Uenio ad tertiā partē gl. ⁊ circa has lec. querūt tria. † Pri
mo, an hoc ſit verū ſi cōputatio ſit facta ꝑ errorē. rñ. ſic. Differt
em̄ a ſententia. Nā cōputatio ſimplex facta per errorē nullo modo
nocet. In ſentētia vero diſtinguit̄ aut eſt expreſſus error, aut non
l. j. ff. q̄ ſen. ſine app. reſcin. Et ſic apparet ꝙ cōputatio erronea nō
a hꝫ viꝫ ſentētie [a] erronee. † Quero vtrū hec lex habeat locū in cō
5 putatiōe iuridica, ⁊ vere facta. reſpōdeo, ꝙ aut cōputatio eſt fa-
cta ab eo, ad cuius officiū nō pertinet, ⁊ ſine dubio nō hꝫ vim ſen
6 tētie, immo nullū effectū, vt ſ. ſi a nō cōpet. iud. † Aut facta ab eo,
ad cuius officiū ſpectabat, ⁊ tūc nō habet vim ſententie, vt māde
tur executioni, vel pariat exceptionē rei iudicate, vt i hac lege ſed
valet quo ad alia. Primo q̄ ex tali cōputatione aſſignata iudici
poteſt iudex procedere contra illū aſſignatū debitorem, niſi ille ſe
legitime defendat, vt infra de apo. pub. l. prima, ⁊ dictuꝫ eſt ſupra
7 circa caſus poſitionē. habet etiam † alium effectū, quia ſi quidem
aliquis vult reuocare computationem ratione erroris habiti in
cōputatione, hoc poteſt facere vſqꝫ ad triginta ann. tantum vt l.
calculi. ff. de admi. rerū ad ciuita. pertinē. ⁊ ſic poſt xxx. an. habet
vim ſentētie diffinitiue. Aut quis vult retractare cōputationē re
ſpectu gratie adhibite in ea, vt q̄ calculator admiſit aliquā expē
ſam, quā admittere nō debeat, vel cōputauit in calculo quod cō-
putare non debuit, ⁊ tunc pōt retractare vſqꝫ ad decē, vel xx. an. ſe
cundum diſtinctionē poſitā in l. omnes. §. j. ſ. de preſcr. xxx. vel xl.
ann. Et ſic poſt illa tēpora hꝫ viꝫ rei iudicate. Sed ſi fuiſſet dedu
ctuꝫ in ſententiā iudicis, ſtatim haberet effectū ſuū hoc vult dice
b re tertia pars gl. [b] † Quero vtrū hec lex habeat locū in officialib⁹
8 aliarum ciuitatū. Uidetur hic ꝙ ſic, ex gl. hic in ſi. ⁊ ſ. in rub. que
dicit, quod hec lex cōtinet ius cōmune, ⁊ placet. Nā hec l. cōtinet
ius ſingulare i fiſco, q̄ facit mētionē de q̄buſdā officialib⁹, quos
ſolus fiſcus habet, vt dixi in euidētialibus. ſed in effectu iuris cō
10 tinet ius cōmune. † Ut igitur hoc declarē, ſciēdū eſt, quod ciuitas
quantum ad propoſitum ſpectat, habet officiales triplicis ge-
neris, Quidā em̄ ſunt calculatores, ⁊ reuiſores rationū tm̄, ⁊ tunc
quid eorū calculatio operet̄, dictū eſt ſupra. Quidā ſunt iudices
ſeu ſyndicatores, qui habēt omnes officiales cōdēnare, vel abſol-
uere, ⁊ tūc quid operet̄ eorū ſentētia, ēt ſupra dictū eſt, Quidam
ſunt adminiſtratores, vt priores, ⁊ cōſules, ſeu antiani. ſm diuer-

ſitatẽ locorũ,⁊ iſtorũ deciſio,ſeu cõputatio quid operet̃,habes in tex.ſ.de trãſa.l.preſes.Etiã hec ſunt multũ vtilia pro calculatio- nib⁹,⁊ cõputationib⁹,q̃ quotidie fiũt,modo habes iſtã materiã,
12 que eſt multũ vtilis,⁊ quotidiana.Quero,†quid in computatiõe facta inter priuatos Rñ,quãdoq; inter priuatos erat lis,⁊ calcu lator fuit poſitus a iudice inter eos,⁊ tũc talis calculatio vz,⁊ ple nã fidẽ facit l.ij.ſupra de vſur.⁊ fruc.legatorũ,poſſet tamẽ preter- tu erroris officio iudicis hoc cõmittẽtis retractari,vſq; ad ſen- tẽtiã.ſ.de iur.⁊ fac.igno.l.error.⁊ l.arbitrio.ff.qui ſatiſ.cog.⁊ l.fi. a qui.app.nõ lz.Si vero cõputatio eſt facta ab ipſis partib⁹,tũc ſunt aduertẽda verba aſſignatiõis,vt ſi quidẽ cõtineãt calculatio nẽ tñ,reſpectu erroris põt quandocunq; reuocari,vt ſ.de erro. calcu.l.j.Si vo ꝯtineret pactũ,vel trãſactionẽ generalẽ,vel ſpecia lẽ tũc faceret ꝑiudiciũ,vt l.emptor.§.Luci⁹.ff.de pac.⁊ ſ.de trãſ.
c l.ſi qdẽ.c †Uenio ad quartã partẽ gl.⁊ iducit gl.iſtã l.ad duas.q.
13 de prima vide gl.q̃ bene determinat.de ſcda vide p Inn.extra de offi.deleg.c.prudẽtiã,⁊ ibi no.Bernar.in gl.ij.in fi.⁊ vide ibi gl.in
d §.diffinitiua.ver.itẽ ſi plures iudices.d Gl.querit an ſnia lata per delegatũ poſſit p ſuperiorẽ approbari,dic vt l.lz.ſ.de iud.Itẽ de
14 arbitrio an poſſit ratificari ſentẽtia ab illo data.†Ultimo gl.not. ex l.iſta ꝙ illud faciẽdũ eſt p iudicẽ,ꝙ nõ põt per notariũ expediri
e e alle.l.a procedẽte,ſ.de dila.Dic breuiter ꝙ illud,ꝙ eſt faciendũ per iudicẽ,cũ plenã cauſe cognitionẽ reqrit,nõ põt expediri per notariũ,ẽt ſi ſibi cõmittatur,vt l.nec quicquã.§.vbi decretũ.ff.de offi.procõſ.⁊ leg.Ea vero q̃ eſſent volũtarie iuriſdictiõis poſſent per notariũ expediri,ſi ſibi cõmitterent̃,q2 in hoc ipſo eſt iudex.
15 †Nõ tñ reperio ꝙ apud notariũ poſſint expediri aliqua,niſi ſola ꝓ
f ductio f actorum,l.eos.§.j.ſ.de app.⁊ ibi no.in quibuſdã aut.ibi poſitis.ſ.aut.ſi appellatione,⁊ in auth.que ſupplicatio.de precib. Imper.offi.⁊ facit ad predicta,l.ij.ſ.de aſſeſ.Non habetis alia hic ⁊ hec ſufficiant de materia huius legis.

ADDITIONES.

a ¶Sententie.Ego limito,niſi error eſſet modicus.Bal.in l.ſi cui. ff.de cond.⁊ dem,idẽ in l.omnem.ſ.ad Tertyllia.⁊ quid ſi fuerit er ratum in calculo temporis,Pau.de Ca.conſi.xxxuij.
b ANG.¶†Quero,an qñ ſit aſſignatio hui⁹ cõputationis iudici,
8 ⁊ ſcdm eã iudex pronũciat debeat ille,qui geſſit,citari.Uidet̃ qd ſic,alias nõ valeret ſnia.ff.de re iu.l.de vnoquoq;.Sed videtur ca ſus in cõtrariũ in iſtis ſentẽtijs,que ſup cõputationibus rationũ ferũtur.ſ.ꝙ pars nõ ſit citãda,⁊ ꝙ cõtra abſentẽ ꝓnunciet̃.ff.de admi.re.ad ciu.per.l.ij.§.quod de frumentaria.⁊ ibi Bar.qui vult qd iſtud ſit regulare in iſtis rationibus,licet ibi gl.videatur dice re quod eſt caſus ſpecialis.Et no.bene hoc ſingulare dictum.
c Ang.¶†No.ꝙ dt ꝓbationẽ ſ.proxi.ibi.⁊ plenã facit ꝓbationẽ,
14 ⁊ ſic no.ꝙ talis apposit⁹ nõ eſt iudex delegat⁹,alioquin talis cõ- putatio nõ ſolũ ꝓbationẽ,ſed ẽt executionẽ paratã haberet.l.a di uo.Pio.in prin.ff.de re iud.Ea aũt que ſunt probationis ſolius nõ habẽt executionẽ paratã,vt eſt gl.ff.de iureiur.l.ſed ⁊ ſi poſſ.
d ALEX.¶Iudices.De iſta gl.vide Bal.in l.j.ſ.ſi a non compe. ⁊ Bar.in l.licet.ff.de iud.⁊ in l.Pompo.de re iud.
e ¶Non poteſt per notariũ expediri.Tu dic ꝙ id,ꝙ per iudicẽ dz expediri,⁊ plenam cauſe cognitionem requirit non poteſt per no tarium expediri,de quo per iſtum in l.j.§.de plano.ff.de offi.pro- conſul.⁊ in quibus cauſis requiratur plena cauſe cognitio,not. Spe.in ti.de iuriſ.omn.iud.§.poſtremo,ver.ſciendum eſt.
f ALEX.¶†Nota iſtud ꝙ Bar.vult ſ.proxi.ibi,niſi ſola produ
16 ctio,ꝙ ꝓductio inſtrumẽtorũ poſſit fieri corã tabelliõe officij,iudi ce abſente.Itẽ no.auth.q̃ ſupplicatio.ſ.de precib.Imper.offer.⁊ lz bal.teneat cõtrariũ,p no.in l.iubemus.ſ.de libe.cau.vbi eſt gl. ꝙ confeſſio apud tabellionẽ officij in abſentia iudicis facta nihil nocet.Circa que Inn.de probatio.c.quoniam.vbi videtur tene- re opi.bal.ſcilicet,ꝙ tabellio nõ poſſit recipere inſtrumẽta,ad hoc vt dicantur de actis,niſi de iudicis cõmiſſione.gl.ff.de teſtib.l.cu rẽt.bar.j.de agrico.⁊ cẽſi.l.cũ ſcimus.vbi ponit limitatiões circa gl.l.iubemus,vide etiã bar.⁊ bal.in d.auth.que ſupplicatio,⁊ vi- de gl.in l.hac conſul.C.de teſt.⁊ quod ibi notaui.Per notariũ an poſſint expediri fiẽda corã iudice.qd ſi iudex ſit ⁊ notari⁹.bar.in l. comperimus.de proxi.ſacr.ſcrin.dicit quod iudex poteſt ferre ſen tẽtiã ex actis a ſe ſcriptis.bal.in l.iubemus.de libe.cau.tenet qd quis non poteſt eſſe notarius,⁊ iudex,vbi iudex eſt ordinari⁹.Ui di tñ dictum bar.pluries ſeruari in practica,⁊ maxime in officiali bus caſtrorum,qui nõ habẽt notarios,bal.in l.ſi ſeruus commu nis.ff.de ſtip.ſer.qui tz ꝙ iudex nõ poſſit ſcribere acta coraz ſe fa cta,alle.tex.in c.cum a nobis,de teſtib.⁊ ibi Anchar.per tex.in c. quoniã.bal.in d.c.cũ a nobis.dixit.Aut loquitur in iuriſdictiõe volũtaria,⁊ tũc põt.Aut i cõtẽtioſa,⁊ in l.leuib.⁊ poteſt,in auth. niſi breuiores.ſ.de ſent.ex breui.reci.Aut in maiorib.⁊ nõ poteſt arg.l.ne in arbitris ſ.de arbi.bal.in l.iubem⁹.§.ſane.ſ.de ſac.ſan. eccl.⁊ Anch.in c.cum a nobis,bal.in l.ſi conſul,de adop.ff.⁊ Inno.

in d.l.ſeru⁹ cõmunis,vbi dicit,de officialib.caſtrorũ.fallit tñ,niſi cõſuetudo eſſet in cõtrariũ,vt eſt tex.in c.cũ dilectus.de fide inſt. quod tenuit Anch.in d.c.cũ a nobis quib.adde Bar.in auth.ni ſi breuiores vbi dicit,ꝙ qñ agitur corã arbitro,qui põt ſine ſcri ptis ex partiũ cõuentione procedere,poteſt ipſe teſtificari de ge- ſtis corã ſe quaſi ex premiſſis voluerit partes ſtari dicto arbitri, ꝙ tenuit etiã Inn.in c.cũ a nobis,⁊ in c.j.de iud.⁊ d.Abbas,in c. ex literis de probatio.⁊ d.Ant.in c.cũ ad ſedẽ.de reſt.ſpo.⁊ in c.ſi cut de ſen.exc.⁊ iſtd dictũ reprobat d.Ant.in c.Quintauallis.de iureiurãdo,vbi circa h.d.Bar.dictũ poſſe ꝓcedere actis tẽdẽtib. circa ordinatoria iudicis,nõ aũt in deciſorijs.Et iſtud etiã ſequi tur Ro.in l.ſciẽdũ.de ver.obl.⁊ ita procedet ꝙ no.Ange.in auth. niſi breuiores,Sed aduerte q2 iſta concordia Ant.mihi non pla cet,q2 ſi procedit ſine ſcriptis,ad quid põderãt acta tẽdentia ad ordinationẽ litis cogita.Bal.in d.aut.niſi breuiores.dt ꝙ in liti bus paruis põt,ſi hoc dictat cõſuetudo,alias ſecus,ſed nec iſta o pi.Bal.placet,q2 ſi verũ eſſet ꝙ iſtud dictũ eſſet periculoſum,vt ibi dt Ang.⁊ aperiat viã fraudib⁹,qño poterat validari per cõſu tudinẽ.c.fi.de cõſu.quare puto in hoc cõſiderãdũ qualitatẽ pſone iudicãtis,vt ſi eſt legalis ⁊ bone opiniõis,ꝓcedat dictũ bar.alias ſecus,⁊ moueor p tex.no.in c.ij.de ope.no.nũ.⁊ gl.in c.expedit.xij q.j.⁊ Hoſt.in c.fi.de dolo ⁊ cõtu.⁊ p d.An.in c.poſtremo.de app An actorũ ꝓductio poſſit expediri p notarium,adde ꝙ idẽ voluit Bal.⁊ doc.in l.ij.ſ.de eden.Bene facit l.iubem⁹.ſ.de epiſ.⁊ cler. Bal.tñ in d.l.ij.dixit multũ no.ꝙ notarius non poteſt recipere ꝓ ductionẽ aliquã ad probãdũ neq; inſtrumẽta,neq; teſtes,neq; iu ramẽtũ teſtis abſque cõmiſſione,vel iudicis preſentia.per gl.in l. hac cõſultiſſima.§.pe.ſ.de teſt.⁊ idẽ Bal.in auth.que ſupplicatio de precib.Imper.offe.ꝙ no.alias bene põt recipere de iudicis cõ miſſione teſtiũ examinationẽ,vt text.no.in cle.j.de offi.deleg.⁊ ibi doc.⁊ no.Inn.⁊ doc.in c.qm̃ cõtra.de probatio.ꝙ tamen an ſit ve rum indiſtincte,q2 eſt articulus diffuſus.vide Bal.⁊ ibi Pau.de Ca.⁊ do.meñ.in l.hac ꝯſultiſſima,de teſt.⁊ Gul.de Cu.Bal.⁊ ſal. in aut.ſed iudex.ſ.de epiſc.⁊ cler.⁊ Spe.in ti.de teſte.in c.ij.de iu. in vj.⁊ Bal.in aut.apud.ſ.de fid.inſtr.⁊ per do.Abb.in c.cũ cau ſam.de teſt.⁊ Bal.Sal.in l.iudices.eo.ti.⁊ Im.in l.ſi quis ex ſigna toribus.ff.quemadmodũ teſt.aper.⁊ vide optimũ dictum Bar.in l.admonẽdi,in ver.teſtis.ff.de iureiu.Et in eo ꝙ ſupra dixi nota- riũ nõ poſſe recipere dictũ teſtis ſine commiſſione iudicis,adde ꝙ hoc verũ,ſi etiam de partium conſenſu vellet hoc facere.Item vo luit Bal.in §.item ſacramenta.de pace Conſtã.in ver.ſm mores in diſcurſu.Sed aduerte,q2 forte hoc non eſt veruz,⁊ moueor q2 partes poſſunt in totũ remittere iuramẽtum teſtis.c.nunc.de te- ſtib⁹.extra de teſti.⁊ no.gl.ſnia valebit,in l.j.de ferijs,ergo ſi hoc facere poſſunt,quanto magis poſſunt facere qd teſtis minus ſo-
17 lenniter iuret,argu.l.j.circa prin.ſ.de rei vxo.act.Cogita.†Item facit gl.ſm Cyn.in arg.contra notarios,qui dant dilationẽ par- tibus,vel recipiunt teſtium examinationẽ iudice delegante,qd non valeant,q2 illa dicta debent recipi ab habente iuriſdictionẽ, vt ſ.de fid.inſtr.auth.apud eloquentiſſimum,quod vltimum eſt verum,vt in authenti.de trien.⁊ ſemiſ.§.⁊ quod ſepe.colla.tertia.
18 quod tamen dic,vt ibi dixi.†Item no.ex hac glo.quod ratihabi tio non trahitur retro in alterius preiudicium.
* ANG.* ¶Preiudicium.Adde Bar.in l.bonorum.ff.rem ratã hab.⁊ Bal.in l.ordo.C.de exec.rei iud.In contrarium facit qd no.in gl.in l.ſi indebitum.§.fi.in gl.pen.ff.rem ratam hab.Illa eſt falſa ſm Ray.licet illam teneat Iac.de Are.in l.cum decem mihi. §.j.ff.de ſolu.

LEX III.

SI minori. Debitori fiſci ſoluenti reſtituit̃ res eius indebite alienata.h.d. Caſum in terminis pone in nube,vt litera iacet,⁊ declarabitur, j.⁊ aduerte,q2 hec lex eſt difficilis.Dictum eſt ſ.l.j.quod fiſcus habet obligata bona debitoris ſui,modo fiſcus,cuius ſum debi- tor,vẽdidit rem meam minori pretio quam valebat,vel gratia,vel fraude.Certe potero petere coram procuratore Ceſaris,vt eã mi hi reſtituat,⁊ habeo probare qd dolo,vel fraude,ſiue gratia em- ptoris fuit vendita,tñ debeo pretiũ id,pro quo erat obligata,re- ſtituere fiſco.In hac lege habes quis eſt actor,q2 ille,cui⁹ bona alienata ſunt,habes quis iudex,q2 procurator Ceſaris.habes quid debet peti,q2 reſtitutio rei vendite.lex enim dicit,reſtitui iu bebit.habes quid debet probare actor,q2 rem venditam minori pretio interueniẽte fraude.vel gratia,vt in prin.legis.habes qd debet facere actor,q2 debet ſoluere debitum,vt ibi,debitã quãti tatez inferẽt.Quis aũt ſit reus,a quo petatur,hic non exprimi- tur.Item qua actione agitur,hic non dicitur.Itẽ non declarat̃ hic cui debitum ſoluatur,⁊ ideo ſupplenda eſt hec lex in eo quod
1 deficit,ꝓpter que ſunt hic varietates lecturarũ.†Quero primo contra quem agatur hic,⁊ qua actione.Hui⁹ gratia ſunt hic due lectu.

lectu.principales,vna quod agatur contra fiſcum,alia quod aga
tur contra emptorem,que expediuntur in gl.magna,verſi.item ſi
traditus erat fundus,⁊ quaſi vſqꝫ ad finem, dicunt quidā quod
agitur contra fiſcum,⁊ probatur per tex.cum dicit, aditus pro
curator meus,qui eſt iudex inter fiſcum,⁊ priuatum, Nā ſi agere
tur contra emptorem,eſſet in tex preſes prouincie, cum lis verſe
tur inter priuatum ⁊ fiſcum.§.ſi aduer.fiſ.l.ij.Sed cōtra iſtud op.
qꝛ qui poſſidet,nō pōt cōueniri ad rei reſtitutionē,vt l.ſi.§.de rei
vend.ſed fiſcus non poſſidet,qꝛ vendidit,ergo.⁊c.Sol.gloſ. fiſcus
vēdidit,ſꝫ nō tradidit,vel dic,tradidit, tñ hꝫ ptātem auferēdi ab
eo cui vendidit,ſicut economus,qui vendidit rem eccleſie,vt l.iu
bemus,la ij.§.ſane.§.de ſacroſan.eccl.ergo rem habere videt̃,vt l.
qui actionē,⁊ l.qui pōt.ff.de reg.iur.vide gl.magnam ibi,ſi tradi
2 tus erat.†No.ex hac gloſ.duo.Primo,quod ſicut adminiſtrator
eccleſie pōt vendicare rem eccleſie,quam vēdidit, ita fiſcus ſi ven
didit rem alienam,etiam vt alienam ex iure pignoris forte, vel a
3 lio mō. †Scđo no.ꝙ idē in adminiſtratoribus aliarum vniuerſi
tatū,ꝙ in adminiſtratore eccleſie,vt hic in glo. Idē videtur in tu
tore,arg.l.magis puto.§.j.ff.de reb.eorum.ſꝫ iſta ſolu. non vide
tur vera. Nam lꝫ quis poſſit facere vt poſſideat , non tamen pōt
cōueniri vt poſſeſſor,vt l.Pōponius.§.ſi is qui p̄cario.ff.de acqr.
4 poſſ.†Sol.Non pōt cōueniri rei vēdicatione,vt in contrario,ſed
actione perſonali,qua quis tenetur ad reſtitutionē ſic,vt hic a
gebatur,ergo hic cōtra fiſcū pignoratitia actione,que eſt perſo
nalis.arg.l.j.§.ſi ven.pig.aga.⁊ tenet iſtud gl.hic,ex qua apparet
ꝙ non eſt neceſſe ꝙ dicamus fiſcum poſſidere,vel poſſe facere, vt
poſſideat.Non em̄ cōuenitur vt poſſeſſor rei vendicatione,ſꝫ per
ſonali actione,vt dictum eſt, Sꝫ cōtra hoc inſto,qꝛ pignoratitia
requirit rei interuentum,vt Inſti.quib.mo.re.contra oblig.in fi.
Si ergo ad fiſcū nullo tpe res peruenit,nō pōt re cōtrahi pigno
ratitia illa obligatio.Sol.Intellige ꝙ fiſcus occupauit res,⁊ in
cipit poſſidere,vel etiā ſi nunꝙ̄ poſſedit ſi emptorē ſuum miſit in
poſſeſſionē, illa poſſeſſio emptoris ſufficit ad pariendum obliga
tionē pignoratitiam,vt l.ſi creditor pignus.in j.ff.de diſtra.pig.lꝫ
Pet.aliter ſentiat in l.j.§.ſi ven.pig.aga.Uenio ad ſcđam lec.di
cunt aliqui,ꝙ hic agebat̃ cōtra emptorē.Sꝫ cōtra iſtud op.ergo
nō erit iudex,pcurator Ceſaris,cū ſit qō inter priuatū, ⁊ fiſcū, vt
l.ij.§.ſi aduer,fiſ.Sol.Dicas.hic procurator meus.i.preſes puin
cie ſecundum gl.Uel dic quod etiā hoc caſu procurator Ceſaris
erit iudex,vt ſic inſpiciat̃ forū actoris,hoc eſt, fiſci vendētis, ma
gis quā forū emptoris.Et ſm hoc lex iſta cōtinet caſum ſpecia
lē,⁊ ſingularē cum alio vendente,nunꝙ̄ forum actoris inſpicitur,
ſꝫ forum emptoris,vt l.venditor.ff.de iudi.⁊ l.j §. vbi in rem act.
5 † Et ſm iſtā lect.facit ad qōnem quā diſputaui, vtrum venditor
conſanguineus veniens ad defenſionem emptoris extranei poſ
ſit ex ſua perſona petere cām cōpromitti vigore ſtatuti diſponē
tis ꝙ cā inter conſanguineos cōpromittatur,de qua dic vt in di
ſputatione illa,⁊ que in ea dixi,⁊ in l.procurator ad exhib. §.j. ff.
6 rem ra.habe.†Tenendo iſtam lect.quero qua actione agatur cō
tra iſtum emptorem.Rn̄dit gl.rei vendicatione,⁊ hoc eſt clarum,
a vel interdicto fraudatorio.[a] ff.de ſolu.l.ſi pupilli.in prin.Iſtud de
hoc interdicto eſt ſingulare ibi,quod ſatis congruit hic. Nā hic
vēdita eſt res aliena in fraudē,iō cōpetit iſtud interdictū frauda
7 torium,vt d.l.ſi pupilli,⁊ not.in l.j.§.ſi ven,pig,ag. † Edictum ve
ro de his que in fraudem cred.loquitur quando quis alienat bo
na ſua in fraudem creditorum,ideo iſtud eſt ſeparatum ab inter
dicto fraudatorio,pter ꝙ Io.in arbore actionum poſuit ſub di
uerſis titulis interdictū fraudatorium ab illo que in fraudē cre
8 ditorum.Declaraui plenius in d.l.ſi pupilli,de ſolu,† ⁊ ſic ſm hāc
lect.agitur cōtra iſtum emptorē rei vendicatione, vel interdicto
fraudatorio.Cōtra,imo dꝫ agi cōtra fiſcum vēdentem primo,⁊ in
ſubſidium deueniri dꝫ ad emptorē,arg.l.prime.§.ſi ven.pig.aga,
Sed illud verum eſt quando venditio tenuit,ſed quando eſt ipſo
iure nulla,vt in caſu legis noſtre ſecus eſt. Poteſt tñ tunc recta
via ad emptorem venire,vt hic no.⁊ l.j.§ ſi ven.pig.aga.ideo glo.
9 hic diſtinguit,vide eam ⁊ not. Item † propter perfectionem legis
quero cui debitum ſolui debeat.Gl.declarat hoc in prin.gl.ma
gne.Et iſtā qōnem intelligo qñ agit̃ cōtra emptorē.Si em̄ agere
tur cōtra fiſcum,non eſt dubiū ꝙ ipſi fiſco ſolui debeat.Emptor
em̄ non pōt aliquid dicere dño,nec per modum actionis, nec per
modum exceptionis,qꝛ ipſe non conuenitur.Intellige ergo hanc
qōnem qñ conuenitur emptor,⁊ in hoc caſu,cui debeat ſolui.glo.
ponit duas opiniones,quas breuiter iunge ſimul.Aut em̄ con
tractus nō tenuit aliter quod emptor mereatur perdere pretiū,
⁊ tunc ſoluetur fiſco,non emptori.Ita intelligi pōt hic.arg.l.qui
in cōtractibus.§.eo.tit.⁊ §.de litig.l. ſi. Aut emptor non meretur
perdere pretium , ⁊ tunc aut ſolutio facta per emptorem non eſt
conuerſa in vtilitatē creditoris,⁊ dꝫ ſibi ſolui,alias non, vt in gl.
facit quod no.§.de preſcriptio.triginta annorū.l.j.⁊ ibi per Doc.
Illud autem membrum,ſcꝫ.quando contractus tenuit,non con
gruit huic legi, qꝛ ſupra proxime dictum eſt,tenuit hic contra
10 ctus.¶ † Uenio ad queſtionē,⁊ quero quando fiſcus vendit rem
debitoris,quot requirantur,dic vt in prima glo.⁊ melius in l. j.§.
11 de fide inſtru.⁊ iure haſte fiſcalis. ¶ † Quero,hic dicitur in mori
pretio,an requiratur deceptio vltra dimidiam iuſti pretij? Dico
quod non, vt in ſecunda gl.Quero,dicitur.aperta fraude,in quo
debet eſſe fraus.Dic,vt dixi in tertia gl.Quero,intra quod tem
pus poſt ceſſationem poteſt fiſcus vendere.Dic vt in quarta glo,
Ultimo gl.magna format duas queſtio,dic vt in ea.

ADDITIO.

a ¶ Interdicto fraudatorio.Adde tu ad materiam huius interdi
cti fraudatorij,an ⁊ quibus competat,Spec,in tit.de reb.eccl.nō
alie.§.porro,verſi.certum,⁊ in rubro ⁊ nigro.ff.⁊ §. de his que in
fraud.cred.

LEX IIII.

CErta forma. Publicatio bonorū ſtatu in
tegro remanēte non impedit
1 quem ſuccedere.h.d.† Ad euidentiam ſcias quod quā
do Imperator capiebat aliquam terram non ſibi amicam,extra
hebat inde homines fortes,⁊ armigeros, ⁊ transferebat ad alium
locum,⁊ omnia bona que in illo loco habebant,publicabat, et ſic
iſti homines tranſlati vocabantur metroici , a metros quod eſt
menſura,qꝛ alius locus menſurabatur.⁊ aſſignabatur eis,vt hic,
⁊ infra non lice.habi.metro.ſuper rubric.Hoc premiſſo.caſus in
terminis eſt clarus, Imperator venit in Italiam,⁊ reperit quan
dam ciuitatem que erat contra Imperium,⁊ cepit eam,⁊ aliquos
homines armigeros extraxit.Modo pater iſtorum expulſorum,
⁊ alij conſanguinei decedunt , queritur an poterunt bona paren
tum,vel conſanguineorum habere.Et dicit quod ſic:qꝛ publican
tur tantum bona , que iſti metroici habebant , non que ad eos a
parētibus in futurū deuenerūt , qꝛ nulla lex phibet eos ſucced
a re.¶ No.[a] quod dixi in ſummario,quod publicatio bonorū ſta
tu itegro remanēte īpedit quē ſuccedere.Op.ad hoc.ff.de his qui
ſunt ſui,vel alie.iur.l.ſi qua pena. Solu.ibi fuit facta publicatio
bonorū,⁊ ſtatus fuit mutat⁹,qꝛ pdit ciuitatē ⁊ libertatē, hic ve
5 ro ſtatus integer remanſit,lꝫ bona ſunt publicata. † Ex hoc ha
bes quod lꝫ ex forma alicuius ſtatuti bona alicuius publicētur,
non tñ impeditur ſuccedere,vel de nouo acquirere, ſi eius ſtatus
b nō mutat̃.[b] ¶ † Quid ergo dices de exbannito? Breuiter ille per
7 dit oīa iura ciuitatis ſue,vt l.amiſſione.§. qui deficiunt.ff. de ca
pi.di.⁊ dixi in diſputatione quā feci de hoc,que incipit. Lucane
ciuitatis ſtatuto,⁊c.Uñ ſi ſucceſſio deferatur ex forma ſtatutor,
exbānitus perdit illam.¶ Sed ſi ſucceſſio defertur de iure cōi.il
lam ſucceſſionē non perdit,caſus eſt hic.Nam vides ꝙ per tranſ
lationē perdebantur iura ciuitatis proprie,qđ indicat verbum,
trāſlatio,vt l.j.ff.de noua.tñ retinet ius ſuccedendi de iure cōmu
10 ni in ciuitate illa,qđ no. ¶ † Secūdo no.ꝙ ſimplex appellatio bo
norum porrigitur ad futura,qđ dic plene in l.ſi ita.ff.de auro ⁊
arg.lega.per ea que no.§.que res pi.ob.poſ.l.ſi.Contra iſtud op
po.¶ Nam lex ſemper loquitur,vt l.arriam.§.de here.ff.de cōdi.
ex le.l.j.⁊ apparet ex omnibus legibus.⁊ auth. que dicūt hodie.
¶ Nam illa die,qua legitur eſt illud hodie,⁊ ſic apparet ꝙ poſt
quā ſucceſſerint illa bona debent eſſe fiſci,cum l.illa primo poſi
ta adhuc loquatur.Rn̄deo iſta verba enūciatiua etiā ſi hodie le
gerent̃ nō poſſent adaptari ad poſtea queſita,⁊ poſito ꝙ poſſent,
ad illa non trahent̃.Nam leges ille contrarie loquunt̃ qñ lex di
cit aliquid ꝙ non eſt cōtra ius cōe,alias ſecus,vt puta ſi continet
remiſſionem delictorū,vt l.cum lex.ff.de leg,vel ſi cōtinet ablatio
nem bonorum abſqꝫ delicto,vt hic,⁊ dixi plene in l.oēs populi.ff.
11 de iuſt.⁊ iur. † Ultimo no.ꝙ ſtatuta que diſponūt contra ius cō
mune,non recipiunt interpretationem extenſiuam , dixi plene in
repetitione.l.omnes populi.dic vt ibi plene.

ADDITIONES.

a ANG. ¶ † No.ꝙ ex eo qđ qs bannitur ex delicto. ex quo veniūt
2 publicāda bona,non equiparat̃ deportato.nā deportatus nullo
modo ſuccedit.l.j.§.de here.inſt.l.ſi necem.§.ſi deportat⁹.de bon.
liberto.⁊ ideo glo.Inſti.quibus mod.ius pa.po.ſol.§.relegati re
probāda eſt,hic em̄ vides bona publicari,⁊ tamen talis ſuccede
3 re pōt,ꝙ non poſſet,ſi equiparet̃ deportato.† Sed ſaluo illam glo.
qꝛ ibi vult qđ ſit delictum, propter ꝙ cum ciuitate publicent̃ bo
na,vnde preſupponit qđ ſit talis bannitus,ꝙ ex condemnatiōe,
perdat iura ciuitatis,⁊ ſi ſic intellexit,bene intellexit,vnde nō be
ne loquitur de banno ſimplici.ſed de eo ꝙ tranſit in condemna
tionem,de quo per Bar.in l.diuus.de cuſtod.reo.
b ALEX. ¶ † Et ſic no.ꝙ publicatio bonorū nō trahit̃ ad futura.
4 * ¶ Ad futura.Adde d.Alex.etiam in l.iij.ff.quod quiſque iu.⁊
idem poſt Bar.in l.ſi ſtipulatus.de verbo.obli.⁊ qđ per Lan.de
ſan.in l.in quorum.de pig.⁊ limitat Ang.in d.l.in.Caſt.in conſi.
* xxx.Adde iſtū in l.ſi.§.de pac,Alex.in l.ſtipulatio.ff.de ver.obl.*

Adde bal.in l.fi.§.que res pign.⁊ bar.in l.j.ff.de bo.dam. Alexã.
Et bona futura an veniãt in publicatione bonoꝛum, vide bald.
Ang.⁊ in l.iij.§.pen.quod quiſqʒ iuris p Cyn.⁊ bal.in l.ij.de bo-
nis dam.p bal.in l.iij.§.de priuil.fiſci. Imo.in l.ex facto.§.fi.ff.de
vulg.⁊ pup. Hoc limitat nõ ꝓcedere in actionibus conditionali-
bus,qꝛ lʒ pẽdeant de futuro,tñ veniunt in publicatione,⁊ confi-
ſcatiõe,ſm bal.in d.§.pen.⁊ pꝛo eo eſt bonus text.in l.inter ſoce-
rum.§.fi.de pact.dot.que limitatio hʒ locũ in iuribus cõditiona-
libus ex cõtractu ſecus ſi ex vltima voluntate,gl.ſingu.in l.nam
ad ea.de cõditio.⁊ demõſtr. Bal.in l.etiã §.ad le.Fal. Sʒ eſſet du-
bium quid in obligatio. paſſiuis,an trãſeant in fiſcũ publicatis
bonis vide p bar.in l.quoties in fi.de non. ⁊ in l.poſtꝙ in fi.vt le.
no.caue.⁊ videt̃ tenere ꝯ bar. Bal.in l.fi.§.de ꝯh.empt.⁊ multũ la-
boꝛat pꝛo reſpõſione tex.in d.l.quoties pꝛo quo vide bar.in cõſi.
colonus de ſpoleto,⁊ per bal.in l.j.de bon.liber. per Roma.in l.ſi
marito.ſoluto matrimonio vide omnino in materia Aretinum in
ſua pꝛactica maleficioꝛum,in verbo, ⁊ eius bona publicamus,et
Lud.in litera c.notabili.lxxxiij.vbi limitat gl.in d.l.nam ad ea.
c ALEX. ¶ Quod no. Idẽ tenet Imo.in l.ij.§.de teſt. ⁊ bart.⁊
alij in l.j.§.de here.inſti.⁊ idẽ tenuit Sal.in d.l.j.lʒ Imo.in lege,ex
facto.§.ex facto ad Treb.tenuit ꝯ opi.bart.hic ex pꝛedictis,vi-
de tñ latius Alex.in d.l.j.cũ add. Bal.ſʒ quid de teſtamẽti factio-
8 ne,vide bart.in l.eius.§.ſi cui.ff.de teſt. Ang.† ¶ Quid aũt ſi per
ſtatutũ caueretur ꝙ talis bannitus priuatus ſit tam beneficio il-
lius ciuitatis,quã etiã iuris cõis, nũquid poterit in illa ciuitate,
ex qua bãnitus eſt ſuccedere ex foꝛma iuris cõis? Dic quod non,
⁊ ideo iſtud intellige quando non eſſet iſtud expꝛeſſum ꝙ ⁊ iura
cõia perdat.⁊ vide de hoc per bar. in conſtitutione quoniam nu-
per in gl.ſuper verbo,rebellando circa medium.qui ſint rebelles.
¶ Sed pꝛeſuppoſito caſu quo ſuccedere poteſt bannitus ſecun-
dum foꝛmam iuris cõis,quid ei pꝛoderit talis ſucceſſio? nõne tali
bannito debet denegari audientia,ipſi enim non debet ius red-
di. Cum eñ poſſit occidi impune,quãto magis eius bona,vel ſibi
debitũ põt retineri ſine redditione alicuius iuſtitie,vt in feud.tit.
9 hic finitur lex.c.dño guerram? ¶ † Soln. Dic quod ex hoc nõ im-
peditur ſuccedere ſm foꝛmam iuris cõis,nam quamuis nõ poſ-
ſit agere,donec eſt exbannitus,tamen pꝛodeſt ei in caſu, in quo
rebanniatur, vel extrahatur de banno ſublatum eñ erit tũc im-
pedimentum agendi,⁊ reperiet ſe dominum bonoꝛum. ¶ Pꝛe-
terea etiam durante banno poterit cedere iura ſua,⁊ pꝛetium in-
de habere, ⁊ ille ceſſionarius poterit agere illis actionibus ceſ-
ſis,neque exceptio illi obſtabit,cum non habet ex titulo lucrati-
uo,vt no.per Dy.in c.ſi quis in ius de reg.iur.lib.vj.⁊ facit quod
ipſe Dy.no.ff.de nou.l.doli.in fi.diſtinctionis ſue,vbi expꝛeſſe po
10 nit de iſta exceptione banni.† Et habes ex pꝛedictis quod etiam
pꝛodeſſet tali bannito contrahere per ſtipulationem,vel per cer-
tos contractus ſecundum foꝛmam iuris communis. Pꝛodeſſet
enim tali rebannito vt §.vide bar,qui ita ſentit in queſtione, que
incipit. Lucane ciuitatis,⁊c.de qua hic fit mentio,⁊ hec ſunt not.
digna.

LEX V.

6 ☞ Mandatum priuati an poſſit pꝛobari aliter, quam per lite-
ras vel inſtrumentum ⁊ quid in nuncio publico.

PRohibitum. Nuncijs Pꝛincipis non cre-
ditur ſine literis, ⁊ ipſis vo-
lentibus,alioꝛũ bona capere,quilibet cuius intereſt,po-
teſt de facto reſiſtere.h.d. ¶ Diuide in tres partes,qꝛ pꝛimo po-
nit vnum dictum. Scdo dat remedium ad obſeruationem illius
dicti. Tertio ponit,quando officialibus ſit credendum. Scda ibi
vt omni. Tertia ibi,tunc enim. Caſus in terminis eſt planus.
1 ¶ Nota quod † officialibus Pꝛincipis non creditur ſine literis,
vt hic,⁊ §.de mand.pꝛinc.l.vnica. ¶ Sed quero,cui debet iſtas
literas oſtendere.tex.hic in fi.dicit,quod debet innoteſcere illis,
quoꝛum intereſt text. in aut.de collat. §.eos colla.nona declarat
melius quam alibi,quod hoc debet fieri notum in curia pꝛeſidis
pꝛouincie.quo facto creditur illi officiali per totam pꝛouinciam.
¶ Unde collige quod hec lex non hʒ locum,niſi qñ officialis mit-
titur de vna pꝛouincia ad aliam. ¶ Nam in eadem pꝛouincia eſt
pꝛeſumptio,quod officialis ſit notus,vt d.§.eos. ¶ Fateoꝛ tamẽ,
quod dicti officiales debẽt poꝛtare ſigna officialium , ex quibus
cognoſcant̃,vt nunc ꝙ birretum rubeũ,⁊ ſimilia,alias poſſit ei reſi-
ſti,vt l.itẽ apud Labeonẽ.§.ſi quis virginẽ.ff. de iniurijs,iuncta
a l.ſi quis ignoꝛans.ff loca.[a] † Itẽ no.ꝙ officiali iniuſte exequenti,lʒ
2 de facto reſiſtere,vt hic,⁊ l.deuotum ꝭ.de meta. quod dic vt per
Cy.in l.j.§.vñ vi.⁊ per Gulielmũ de Cug.ff.de iuſtitia,⁊ iure.l.vt
3 vim. ¶ † Item not.ꝙ lʒ reſiſtere etiã his,quoꝛum intereſt. Puto
etiã,quod quo ad reſiſtendũ põt conuocare cõiunctos,⁊ amicos,
⁊ etiã ſine cõuocatione poſſint cõuenire vicini,⁊ amici,vt l.ſi quis
in ſeruitute.in fi.ff.de furt.facit quod not.in l.iij.§.cũ igitur.ff. de
4 vi,⁊ vi armata. ¶ † Ad hoc tñ,vt hoies citius veniãt ad ſuccur-
rendum oppꝛeſſo,eſt de conſuetudine inuentum,vt oppꝛeſſi excla-
ment ſuccurrite,ſuccurrite, ex quo videtur omnes audientes con-
uocare,vt l.pꝛetoꝛ ait.§.ſi quis aduentu.ff.vi bonoꝛũ raptoꝛum ⁊
5 habes per gl.⁊ doctoꝛes,in d.l.vt vim. ¶ † Ultimo not.quod offi-
6 ciali Pꝛincipis venienti cum literis debet obediri. ¶ † An autem
mandatum priuati pꝛobari poſſit aliter,quam per literas,vel in-
7 ſtrumentum,not.doctoꝛes in l.j.§.de pꝛocuratoꝛibus. ¶ † Item
an nuncio priuati credendum ſit ſine literis, dixi plene in l. eum
b qui,in fin.cum l.ſeq.ff.commod.⁊ ibi vide in fine.[b]

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Adde Bar.in l.j.ꝭ.de collatio.fund.⁊ vide no. per
Bar.in l.ſi publicamus,de public.⁊ in l.ſi qua,de epiſc.⁊ cleric.⁊
in extrauag.ad repꝛimendum,in verbo,per nuncium, ⁊ not.in c.
poſt ceſſionem.de pꝛobat.⁊ per Ang.in repetitione.l.ſi vacan.de
bo.vacan.⁊ in aut.de colla.§.hoc autem.colla.nona.
b ALEX. ¶ Not. credi nuncio, ſi poꝛtat birretum ſignatum.
Idem Bar.in l.eum qui.§.fi.ff.commo. vbi dicit ſtandum conſue-
tudini.vide Sali.in l.ſanctum.de re.di.vbi dicit ꝙ offendens of-
ficialem ſine ſigno,non punitur,vt offendens officialem. Bart.in
extrauag.ad repꝛimẽd. Et quando officiali iniuſte exequẽti poſ-
ſit reſiſti,vide Inn.in c.ſi quando.de offi.deleg.⁊ gloſ.in c.non de-
bet.xj.q.iij.⁊ Anch.in c.ea que.gl.in c.non inferenda.xx.q.iij.bar.
in l.deuotum.de metatis.⁊ in l.omnes.ꝭ.de decurio.vide gloſ.in c.
reo.xxiiij.q.v. Inn.in d.c.cum dilecto.vbi dixit ꝙ ſi iudex iniuriat
aliquem iuris oꝛdine omiſſo, violenter ⁊ de facto poteſt ei reſiſti
impune.gl.in c.ex literis.de offi.deleg.⁊ eſt gl.in c. paſtoꝛalis.eo.
ti.que vult quod iudici exequenti ſententiam nullam,poſſit reſi-
ſti. Flo.in l.addictos.§.de epiſc.vide ⁊ ibi Bald.circa med. Item
officiali negligenti poteſt de facto reſiſti ⁊ remoueri,⁊ ibi Ange.
in aut.vt litig.iur.in §.ſi qua. Item an executoꝛi iniurioſo? Uide
Bal.in l.ab executione.§.quo.appel.non reci.tex.⁊ ibi Bar. in l.
ſed ſi alius.§.belliſſime. quod vi aut clam. Uide caſum in quibus
quis poteſt ſibi ius dicere,per Bal.in c.j.§.j.de pace iur.fir.per
Bar.in repet.in l.j.in fi.§.vñ vi. Adde Inn.in c.cum olim.de pri-
uil. vbi dixit, quod ẽt merus executoꝛ datus a Papa,vel Impe-
ratoꝛe nõ dʒ nec põt offm̃ ſibi iniunctum iniuſte exequi,qꝛ ei reſi-
ſti poſſet,ſicut cuique alteri exequenti, qꝛ ibi intelligitur,niſi tali
executoꝛi commiſſum quod etiam violenter exequeretur.

LEX VI.

4 ☞ Pꝛeſcriptio ratione negligentie ita habet locum contra fi-
ſcum,ſicut contra priuatum.
7 Si pꝛocuratoꝛ habens liberam agat contra debitoꝛem ante tem-
pus,non duplicantur inducie.

1 IUſtas. Duobus modis legitur. ¶ Secundum
pꝛimã lec.h.d.† Pꝛocuratoꝛe fiſci agente
añ tps,actio perimitur,ſicut ẽt in quolibet priuato agẽte
h.d. Gl.hanc lect.clare explicant. Opp. Inſtit.de excep.§.tpales.
Sol.gl.ꝙ hic dr̃,hodie coꝛrigitur,qꝛ non perimitur actio, ſʒ du-
plicantur inducie,⁊ hoc eſt de lege Codicis antiqua. Iſta autem
duplicatio fit de tpe quod ſupereſt,vt l.aut damnum.§.quiſquis.
2 ff.de pe.† Et an hoc locum habeat in eo qui agit ante cõditionem
vel diem inſertam,dic vt in l.non ſolum.§. tale. de lib.leg.⁊l.pe-
a cuniam.ff.ſi cert.pet.[a] † Quero,quo agente perdit fiſcus actionẽ.
3 Gl.dicit quod pꝛocuratoꝛe agente qui habet liberam.l.j.de offi.
pꝛoc.Ceſ.quod eſt verum qꝛ hec pena non poteſt inferri ipſi pꝛo-
curatoꝛi, qui non habet actionem,argu. §.de his qui. vt indig.l.
Polla,⁊ de ſacro ſan.eccl.l.iubemus nullam.niſi hoc factum fuiſ-
ſet fraudulenter per pꝛocuratoꝛem,vt l.meminerint. §.vnde vi.
4 ¶ † Secundo modo legitur in pꝛeſcriptione,ſecundum quã lec.
hoc intendit. Contra fiſcum negligentem pꝛeſcribitur,ſicut con-
5 tra priuatum. h. d. † Aduerte tamen, qꝛ alia tpa ſunt ſtatuta in
pꝛeſcriptione tam contra fiſcum quam contra priuatum , vt l.in
6 omnibus.ff.de diuer.⁊ temp.pꝛeſcript. ¶ † Ultimo not.ex tex.in
pꝛin.dum dicit,concremari,⁊ gl.exponit,id eſt, amitti. quod non
eſt neceſſe. Cum enim quis pꝛoponit actionem,ad quã admitten-
dus non eſt,duplex eſt modus repellendi,vnus de facto, ſcilicet,
lacerando libellum,vel concremando igne, vel alio modo pꝛonun-
ciando.vt l.ij.in fi.§.vt nemo pri. vnde concremari poteſt pꝛopꝛie
b ſtare,quaſi dicat,iubeo comburi libellum.[b]

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Qui agit ante conditionem,an perdat actionẽ ſeu
tempus duplicetur, Adde Ioã. And.⁊ Anto.de Butr.in c.j.de
plus peti.qui dicunt quod totum tẽpus duplicabitur,quod etiã
ſequitur Aret.in §.ſi quis agens. Inſtit.de actionibus.vide bar.
in d.l.pecuniam.⁊ ibi ſcripſit. Et an ante diem vel conditionem
ſit nata actio,vide plene per Bartol. in l.ita ſtipulatus.de verb.
oblig.⁊ aliquid per eũdem in l. Fulcinius.§.ſi in diem.ff.ex quib.
cauſ.in poſſeſ.ea.⁊ adde quod tamen poteſt agi vt caueatur de de-
bito.tex.eſt ⁊ gl.vltima no.in l.in omnibus.ff.de iud.⁊ ibi tenuit
quod tempus duplicabitur ſi agit ante diem vel conditionem.

Libellum.

b ALEX. ¶ Libellum ineptum iudex lacerat, ꝛ non admittit. Adde gl. in l. j. ſ. de offi. aſſeſ. ꝛ facit l. ſicut. Adde quod etiam hoc pōt parte tacēte ꝛ nō opponēte, ſm Bal. in l. ij. ſ. vt nemo pri. ꝛ in l. edita. in lect. Paduana. ſ. de eden. quod limita niſi eſſemus in caſibus in quib. nō requirit libellus, qꝛ lz produceretur ineptus teneret lz poſſet lacerari. Glo. eſt ſingu. in l. vinum. in fi. gl. magn. ff. ſi certum peta. ꝛ Barto. in verſic. ſine figura in extraua. Ange.
7 † Sed pone quod procurator meus, cui dedi liberā poteſtatem, egit contra meum debitorem ante tempus, nunquid duplicātur inducie? Iſta lex facit quod non, qꝛ non videor mandare, vt delinquat, vt l. ſi procurator. §. Celſus. ff. de cond. indeb. ꝛ l. pater. de priui. cred. facit in aut. de trien. ꝛ ſemiſ. §. illud.

LEX VII.

3 Defenſio de facto poteſt prohiberi, quando offenſa eſt licita.
4 Lite pendente quando poſſunt bona deſcribi.
5 Poſſeſſio debet remanere apud reum conuentum.
6 Qua actione agit fiſcus, quando bona in fiſcum deferuntur.
12 Queſita per officiales fiſci vel per prelatum eccleſie, an preſumantur queſita de bonis fiſci vel eccleſie.

DEfenſionis facultas. Alias incipit, facultas. Iſta eſt nota. lex, ꝛ breuiter hoc intendit. Contra fiſcū lz cuilibet ſe defendere, ꝛ ante ſniam bona nō auferūtur, poſt ſniam ſolicite inueſtigabuntur, quod etiam in officialibus locum
a habet. h. d.[a] Et primo ponit vnum dictum. Scdo rationem dicti. Tertio ex his ponit vnam conclu. Quarto effectum illius cōclu. Quinto circa predicta mouet vnum dubium ꝛ determinat. Secunda ibi cum facultates. Tertia ibi, vbi ergo. Quarta ibi vt cū.
1 Quinta ibi, vt ſana. † Not. ex prin. quod facultas defendendi ne-
b mini eſt deneganda.[b] † Per hoc dico quod ſtatutum quod dicit
2 quod non liceat alicui ſe defendere, non valet, qꝛ defenſio eſt de iur. naturali, vt l. vim. ff. de iuſt. ꝛ iur. l. pactū in gl. mag. ff. de pact. ꝛ eſt hodie expreſſum de re iu. c. paſtoralis. in cle. quod intelligitur in defenſione ſue proprie perſone, ꝛ ſic quando eſt neceſſaria defenſio, voluntaria non pōt prohiberi per legem, vt no. per Inn.
c extra de excep. c. cum inter plene dixi. ff. ſol. mat. l. cum mulier.[c] † ꝛ
3 hoc verum in defenſione iuris defenſio vero de facto pōt phiberi a lege, qñ offenſa eſt licita, vt ſ. quā. li. vni. ſine iu. ſe vin. lege j. ꝛ ij.
4 facit ſ. eo. l. prohibitum. in prin. ¶ † Venio ad ſcdam partem ex qua habeo quod lite penden. nō dz poſſeſſor inquietari, nec bona eius deſcribi. ¶ Sz cōtra. ff. de requi. re. l. fi. Sol. Ibi reus aufugerat, ꝛ erat cōtumax, hic nō. Op. ff. de vēt. in poſ. mit. l. j. §. penul. Solu. Quedam eſt deſcriptio, que idem eſt quod incorporatio in patrimonio fiſci, vt depingere arma fiſcalia in domibus, ꝛ poſſeſſionibus aliorum, ꝛ iſtud prohibetur hic lite penden. Ita intelligit glo. hic dum allegat ſ. vt ne. priua. l. ſcda cum ſimil. Quedā eſt deſcriptio. i. ſcriptura, que fit a tabellione, vt res non pdantur vel ne ſubtrahantur, ꝛ iſta poteſt fieri lite pendente, vt lege contraria, vt j. de bon. vacan. l. fi. lz ſequeſtratio fieri non poſſit, quod eſt
d notandum.[d] Querit gl. ſuper quo erit controuerſia dic vt in glo. quam tangam in ſequent. verſic. ¶ Venio ad tertiam partem ex
5 qua no. † quod poſſeſſio dz remanere apud reum conuentum, ꝛ ſic
6 non pōt fieri ſequeſtratio, vt ſ. proxime dixi. ¶ † Quero qua actione fiſcus petet iſta bona videtur ꝙ rei vendicatione, qꝛ text. hic dt, vendicante. Breuiter dic. Quandoqz bona deferuntur in fiſcum tanꝙ hereditaria alicuius mortui, ꝛ tunc agit fiſcus petitione hereditatis ſ. de his quibus vt indig. l. j. ꝛ ibi no. in gl. ꝛ ff. ad Sylla. l. in cognitione de pet. heredi. l. item veniunt. §. pridie, ꝛ no. in l. predonis. eo. tit. Quandoqz deferuntur bona in fiſcū non vt hereditas, ſz vt bona alicuius priuati delinquentis, ꝛ tunc pōt agere rei vendicatione, vt hic, ꝛ l. Imperator. ff. eo. vel cōdictione ex lege iſta, ex qua bona in fiſcum debēt deuenire, arg. l. j. ff. de cō-
7 dict. ex lege. facit l. j. ff. eo. tit. ¶ † Quero, corā quo agitabitur iſta qō. Dicit gl. coram preſide, vt l. fi. j. de bo. vac. ꝙ intellige vt ibi di-
8 cā. ¶ † Quero, vtrum iſta cognitio fiet ordinarie vel ſummatim. Text. hic innuit quod ordinarie, qñ dicit, cognitio ventiletur. ꝛc.
9 Contra videtur. j. tit. j. l. pen. ꝛ ibi dicam. ¶ † Venio ad quartam partem, ꝛ no. hic tex. ad illā practicam, quam tangit gl. in l. j. ff. de eden. in prin. l. magn. vcz ꝙ in iudicijs vniuerſalibus ſnia fert vniuerſaliter, ꝛ tpe executionis inquiritur particulariter de bonis.
10 ¶ † Scdo no. prout gloſ. exponit conditionales. i. notarios quod qñ bona alicuius publicantur, pōt fiſcus mittere pro omnibus notarijs qui habent inſtrumenta ad illum, vel illa bona pertinē-
e tia, ꝛ eos cogere vt ſibi exhibeant.[e] † Tertio not. quod qui facit
11 fraudē fiſco punitur in duplū, ꝙ dic vt l. proxima. Venio ad vltimā partē, que legit duob. mod. Primo, ꝙ officialis fiſci cōprehē-
12 datur hac conſtitutione, ꝛ iſta eſt bona lectu. † Scdo ꝙ officiales fiſci non comprehendantur hac conſtitutione, ꝛ ſic ꝙ eis non eſt data defenſionis facultas, quaſi quicquid officiales qſierūt, queſiſſe preſumantur de bonis dñi, ſeu fiſci, vt gl. tangit quod ſi verū eſſet, valde notandum eſſet, mihi autem non videtur verum, per l. ſi defunctus. arbit. tut. ff. eod. tit. l. iij. §. multa, vbi non preſumitur de bonis fiſci, niſi hoc liquide probatur. In prelato autem eccleſie dic vt in aut. licentiam. ſ. de epiſc. ꝛ cler. vt ibi dixi, ꝛ per Inn.
f in c. cum in officijs. de teſtibus.[f]

ADDITIONES.

¶ Pro concord. Aduerte officialis ſeu theſaurarius quādo aliquid acquirit an intelligatur acquirere de bonis ſuis, an de bonis eius. cuius offm gerit. ꝛ Bar. reprehendendo gl. hic in l. defenſionis facultas. tenuit quod preſumatur acquirere de ſuis, ſz contrarius allegatur in tract. duo. fra. in illo membro diſt. ſue vbi nō inducitur preſumptio delicti. Sol. poteſt accōmodari ſm Bal. in c. j. de controuer. inter do. ꝛ va. in vſi. feu. quem alleg. d. Alexan. in addi. ad Bar. ſ. quod prima opi. loquatur poſt redditionem rationis. Scda vero opi. ante redditionem rationis: ſed Bar. proprie non loquitur in theſaurario fiſci in d. tracta. licet poſſit cōprehendi ſub verbis ſuis generalibus, ꝛ ideo de directo non poſſet argui contrarius. Adde bald. in l. ſi defunctus. arbi. tut. in l. iij. de dona. inter vir. ꝛ vxo. in l. quiſquis. C. ſi cer. pet.
a ALEX. ¶ Bal. i cſi. i Xpi noie amē petito tutore a mr̄e, alleg. iſtū tex. quod lz ſit remiſſum inuētariū tutori tñ dz p deſcriptionem bonorum fieri, ne bona baratentur. quod tene menti.
b ALEX. ¶ Hoc eſt verum in naturali defenſione. ſecus in ciuili. Bal. in l. vt vim. ff. de iuſt. ꝛ iur. ꝛ ſcias quod licet ſtatutum dicat quod tali non fiat ius, non tamen videtur denegata defenſio Bal. in l. j. circa fi. ff. de here. inſti. Alex. Statutum prohibēs defenſionem non tenet, de quo per bald. in l. oēs. ſ. ſi contra ius vel vti. pu. ꝛ adde bart. qui vnum videtur voluiſſe in l. cum muliere. ſol. mat. ꝛ aliud in l. vt vim. ff. de iu. ꝛ iur. in pn̄. itē ad hāc ſol. vide p bald. in l. iij. §. ſi is pro quo. quod quiſqz iur. ꝛ p Dominic. in c. non ſolum. de appel. in vj. vbi dr ꝙ defenſio inducta de iure ciui. tolli pōt, īducta de iure nat. nō, de quo in c. īter quatuor, de maio. ꝛ obe. ꝛ bar. in extraua. qui ſint rebelles. in verb. mille librarum.
c L. cū mulier. Et ibi vide bal. ꝛ do. Alex. oīno in d. l. vt vim. ꝛ adde ad materiā q hab ent p Fel. in c. dilecti filij. de exc. in c. ex parte. el ij. de offi. ꝛ po. in dele. in ver fi. j. vidēdū. ꝛ ꝙ ibi dixi in apoſtil.
d ALEX. ¶ Vbi eſt phibita ſeqſtratio, pmittitur tñ bonorum deſcriptio, de quo p bar. in l. fi. de req. reis. ꝛ in l. j. de phi. ſeq. pec. ꝛ ibi vide bal. q hoc limitat in fi. ꝛ Ant. de But. in c. ij. de ſequeſt. poſ. ꝛ p bal. in l. Imperatores. de appel. ꝛ in l. ſi fideiuſſor. §. ſi qui ſatiſ. cogan. vide tamen Bald. in d. l. j. vbi dicit ꝙ iudex debet eſſe multum diſcretus, ꝛ an poſſint capſe, ꝛ oſtia domus ex iuſta cā ſigillari, vt poſtea corū, q ibi ſunt, poſſit deſcriptio fieri, vide Aug. in l. j. ſ. ne liceat ſine iud. aut. ſigna imprimere, ibi dicit ꝙ ratione ſuſpitionis vel alteri9 iuſte cauſe poteſt iudex cōcedere ſigillationem capſarum, ꝛ oſtiorum, ꝛ hoc cum authoritate iudicis alias poſſet agi iniuriarum, vt l. ſi iniurie. ff. de iniurijs.
e ALEX. ¶ Adde ad hoc Bar. in l. Ariſt. de iure deliberan.
f ALEX. ¶ Officialis vel theſaurarius quicquid acquirit preſumit de bonis fiſcalib9, vide Bal. i c. j. de cōtrouerſia īter do. ꝛ vaſ. ꝛ adde ꝙ cū iſta gl. trāſit Bal. ibi ꝛ in d. l. ſi defunct9. arbi. tu. ꝛ in l. iij. de don. inter. vir. ꝛ vxor. ꝛ in l. quiſquis. ſ. ſi cer. pet. ꝛ in l. cum oportet. ſ. de bo. que libe. ꝛ in aut. licentiā de epiſ. ꝛ cler. ꝛ in l. j. ſ. de her. vel actio. vend. dicit tamen Bal. in d. c. j. quod iſta gl. procedit antequā officialis reddat rationez adminiſtratiōis, ſecus ſi poſt, qꝛ procederet dictū Bar. ꝛ vide Bal. in d. aut. licētiā. ꝛ bar. in ſuo tractatu de duobus fratrib9, in ver. quarto quero, quid ſi dubitatur, ꝛc. Et de pīato, vide Jo. An. ꝛ alios in c. vnuſquiſqz. de pecul. cler. ꝛ vide Bal. in l. j. de her. vel act. vend. ꝛ p Inn. ꝛ d. Cardinalem in c. cū in officijs de teſtibus. ꝛ quādo eſt dubium inter prelatū eccleſie, ꝛ eccleſiaz, de quibus bonis videatur facta acquiſitio, dic ꝙ fit diuiſio inter heredes prelati, ꝛ ipſam eccleſiam. Caſus eſt iuncta glo. quam approbat ibi Archi. xij. q. iij. c. ſi ſacerdotes. ꝛ Ro. in litera d. no. lxxxij. vbi dicit ſe ita conſuluiſſe.
¶ Vtrū queſita per officialem fiſci vel prelatū, preſumantur queſita de bonis fiſci, vel de bonis eccleſie, iſtā tamē gl. videtur ſequi Bal. in l. ſi vt proponis. ſ. de do. inter vir. ꝛ vxor. in officiali publico ſecus in priuato. Et vide quod dixi poſt. Bar. in l. j. ff. de bono, dam. Sed iſta gl. no. per Bal. in d. l. ſi defunctus. ſ. arbi. tut. ꝛ non eſt alibi iſta gl. ſcdm Bal. in l. cum oportet in prin. de bo. que li. ꝛ
* ibi plene de hac materia.* Ad q d vide que allegat Bal. in l. j. ſ. de her. vel act. vend. ꝛ in l. ſi quis. ſ. ſi cert. pet. eundem in c. j. in titu. de conten. inter do. ꝛ fide. in vſib. feud. ꝛ do. compoſtillatorēmeu z
* in l. diuus. ff. de bo. damn.*

LEX VIII.

1 Recipiens in fraudem fiſci promiſſiones vel venditiones fictitias, punitur in duplum.
2 Officiales plures ſi commiſerunt fraudem, omnes tenentur ad quadruplum non tamen inſolidum.

Qui in cõtractibus. †Qui in fraudem fiſci ſuper
rebus fiſco incorporatis cõtrabit, punitur in quadruplum. h.d. Op. ſ. l. proxima vbi tenetur in duplũ. So.
Ibi fuit commiſſa fraus in acquirendis, hic in iam acquiſitis.
quod tene menti pro iſtis, qui recipiunt in fraudem fiſci promiſſiones, ꝛ venditionem fictitiam, vt teneantur in duplum, vt hic, ꝛ
2 l. aufertur. §. j. ff. eo. ¶ †Quero quid ſi multi officiales[a] fuerũt qui
a iſtam fraudem commiſerunt. Dicit gl. quod ad vnũ quadruplum
teneantur omnes, vt d. l. aufertur. §. fin. ff. eo. quod not. q2 licet in
delictis alias quilibet inſolidum teneatur, tamen in officialibus
eſt ſecus, vt l. ſi multi. ff. de pub. quod dic plenius, vt ibi dixi.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Officiales. ¶ In officialibus delinquentibus ſolutio vnius alios liberat. hoc etiam voluit Bar. in l. ſi in rixa. ff. de
ſicarijs. ꝛ Ang. ꝛ moderni in l. ſi familia. de iuriſ. om. iud.

LEX IX.

1 **Super creandis.** † Forma ꝛ lex data ꝛ
cõſuetudo antiqua in
electione officialium eſt ſeruanda. h. d. Ad euidentiam
premitte quod procurator rei priuate, ſcʒ Ceſaris fecerat vnam
ſuam legem diſponentem qualiter ſuſceptores eligerentur. Imperator hic mandat illam diſpoſitionem, ꝛ antiquam conſuetudinem obſeruari. Nota in electione officialium ſeruandam antiquam conſuetudinem. quod dic, vt l. non tm̃. §. fina. ff. de decurio.
2 ¶ †Scdo not. quod in famulis ꝛ ſumptu familie ſeruãda eſt conſuetudo, ꝛ ideo ſi aliquis conducit vnum iudicẽ, dʒ intelligi ſumptibus conducentis in eundo ꝛ redeundo ꝛ in ſtãdo, q2 ſic eſt cõſuetudo. Facit. l. dñi ꝑdiorum. j. de agri. ꝛ cen. ꝛ l. excepto. ſ. loca.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Vide quod no. Bald. in l. j. ad fi. ſ. de neg. geſt. dum
alleg. l. idemqʒ. §. idẽ Labeo. ff. mãda. lʒ in cõtrarium faciat l. ſuo
victu. de ope. lib. alleg. per eum. Alex. Conducens vnũ vicarium,
videt̃ in dubio conducere ſuis ſumptibus in eundo redeundo ꝛ
ſtando. Adde ꝙ no. in l. j. §. ſi palmarij, de varijs, ꝛ extraord. cogn.
Adde etiam quod ſi finito officio vicariatus nollet domum redire, ſʒ alio ire, Poteſtas teneretur dare eſtimationẽ expenſe, dummodo non longius vadat. Vide bar. in l. ij. j. de priui. do. Aug. li.
xij. vide late no. per Ang. in l. obſeruare. §. proficiſci. in additionibus, de offic. procon. ꝛ le. Item adde circa hoc, ꝙ ſi ex pacto Poteſtas tenetur conducere vicarium, vt ſ. ſuis impenſis non tenetur tamen ſi in itinere fuerit derobatus, ſecundum bal. in l. nihil
mali. ꝙ eſt l. contumacia. ff. de rei vẽd. in lec. Flor. ꝛ facit l. ſi vehenda. in §. idẽ iuris. ad l. Rho. de iac. vbi caſus, ꝛ vide Ro. in l. quicquid. ſi cert. pet. Circa primum dictum Bar. Adde que per Bal.
in l. j. ſ. de ſuffragio. vbi dixit quod ille, qui conduxit aduocatum
debet illum ducere extra prouinciam equeſtrem ſuis expenſis. Et
adde quod no. in l. legatis. de ali. ꝛ cib. lega. ꝛ bar. in l. ij. §. defendi,
ex quibus cauſ. in poſſ. ea. vbi ponit de nuncio, qui mittitur ad
citandum abſentẽ. Sed an Poteſtas teneatur ad medicinas pro
ſuis officialibus infirmis vide bal. in l. quod in vxorem. in fi. ſ. de
neg. geſt. tenẽtem quod tenetur ad modicas, non ad magnas, poſt
Iac. But. ꝛ Cyn. ibi, ꝛ not. bar. in d. l. legati. ¶ Sʒ quid ſi Poteſtas conducit officialem non facta mẽtione de ſalario. Dic quod
tenetur ſm quod eſt conſuetum in tali officio ſm bar. in l. exẽpto.
ſ. de locati. facit l. prius. §. placuit. de aqua pluuia arc. ꝛ Ioan.
And. in c. fi. de conſue. li. vj. ꝛ bald. in l. Gallus de libe. ꝛ poſthu. ꝛ
not. bar. in l. j. §. ſed ꝛ Comites. de varijs ꝛ extraord. cogni.

LEX X.

1 Bona illius qui ſe occidit, ſi deprehenſus fuit in crimine, vel
accuſatus auferuntur ab heredibus ꝛ fiſco applicantur.
Delinquens, qui accuſatus vel deprehenſus eſt in crimine, ſi ſe
occidit, habetur pro confeſſo, ꝛ conuicto.

Reorum patrimonia. Legitur hec lex tribꝰ modis, ſecundum primum breuiter hoc intẽdit. Bona delinquẽtis mortui non pertinẽt ad fiſcum, niſi viuens fuerit condemnatus. h. d. Hec lectu. ꝓcedit quantum ad penã criminalẽ inferẽdã. ſʒ ſi ageretur ciuiliter, qualiter cõtra heredẽ tranſeat pena, dic vt ſ. ne ex delic. defun. l. j. ꝛ qñ criminaliter, dixi pleniſſime
in l. ex iudiciorũ. ff. de accuſ. ꝛ plene dixi in l. j. ff. de priua. deli. Itẽ
ſm hãc lect. dicit gl. ꝙ reus anteꝗ̃ condemnetur, põt libere adminiſtrare, ꝙ plene examinaui in l. poſt cõtractum. ff. de don. Sʒ ſm
ij. lec. breuiter hoc intendit. Ubi crimen non extinguitur morte,
bona non auferuntur hered. niſi de crimine condemnatione ſecuta. h. d. Et ſm hoc expone text. ibi, poſt publicam accuſationem. ſ.
productam cõtra eos, qui ſe dicebant heredes defuncti, ꝛ iſtũ caſum not. Forma aũt ſnie in caſu legis nr̃e ponitur Inſti. de here.
que ab inteſt. §. per cõtrarium in gl. ꝛ tangitur in l. qui a latroni-
1 bus. §. j. ff. de teſt. ꝛ ibi dixi de hoc. Scd̃m tertiam lec. h. d. †Bona eius, qui metu criminis ſe occidit, non auferuntur heredibus,
niſi accuſatione propoſita ꝛ condemnatione ſecuta. Iſtam lec. intellige, quando ante mortem de crimine non erat accuſatus, vel
in eo deprehenſus, tunc enim ſe occidendo habetur pro confeſſo,
ꝛ condemnato de crimine. Nec eſſet opus noua accuſatione ꝛ condemnatione, vt l. ij. in prin. ꝛ l. fin. in princ. ff. de bo. eo. qui ante ſen.
mor. ſibi conſci. facit ſ. qui teſt. fa. poſ. l. ij. Quero nunquid hoc hodie ſit immutatum per aut. bona dãnatorum? Gl. hic dicit mul-
2 tum not. ꝙ ſic, vide eam ꝛ ſigna. † Not. quod vbi quis ſe occidit
a iura vetera corriguntur, ꝛ habet locum auth. bona dãnatorum[a].
ſ. de bon. damn. quod tenent doc. in d. aut. ego examinaui iſta iu-
b ra in l. fi. ff. de bo. eo. qui. mor. ſibi conſci.[b]

ADDITIONES.

a ¶ Bona damnatorum. Ad quod vide Ange. Sal. ꝛ Bal. in d. l.
ij. alleg. in tex. C. qui teſt. fa. poſ. in verſic. item ſcias vſqʒ ad fin. l. et
omnino vide ibi etiam. Alex. cum alijs cõcord. ibi per eum ſigna.
in addi. Ang. in auth. de inceſt. nup. in prin. bal. omnino in tit. de
parte in fi. verſi. quero ergo de intellect.
b ALEX. ¶ Adde Bar. in l. j. de bo. dam. ꝛ Bal. in l. ij. ſ. qui teſta. fa. poſ. quod no. Bar. poſt gl. in l. is qui. §. j. ff. de teſt.

De conueniendis fiſci debitoribus. Rubr. II.

LEX I.

1 Fideiuſſor officialium non conuenitur, niſi principali excuſſo,
etiam ſi de bonis officialis emerit.
2 Qui promittit indemnitatem, etiam ſi renunciauerit beneficio de
fideiuſſoribus, non poteſt conueniri ante principalem.
3 Poſſeſſor bonorum principalis non poteſt conueniri ex tacita
hypotheca, niſi principali diſcuſſo.
4 Debitor debitoris fiſci non poteſt conueniri a fiſco, niſi principali excuſſo.

1 **Non iniuſta.** Legitur tribꝰ modis, ſecundum. j. lect. h. d. †Fide-
a iuſſor officialium non poteſt conueniri, niſi principali excuſſo,[a] etiam ſi de bonis principalis aliqua
bona emerit. h. d. Opp. ſ. de fideiuſſ. officialium ſecundum iſta tempora, licet hodie ſit ius commune,
per aut. de fideiuſſ. ꝙ qualiter intelligatur, videbitis in l. j. j. de
decu. mihi tamen videtur quod quantum ad caſum huius l. nulla ſit ſpecialitas. Nam hic fideiuſſit promittendo indẽnitatem,
non autem ſimpliciter, merito verba fideiuſſionis inducunt vt
prius principalis debeat conueniri, vt videatur in quo fiſcus ſit
dãnificatus, vt ff. de fideiuſſ. l. ſi ſtipulatus. §. j. in fi. Facit l. ſi cer.
pet. facit l. ij. ſi mater indem. promi. ꝛ l. tutor. ff. ad Velle. quod tene menti. Qualiter autem, ꝛ ad quid poſſit conueniri, qui indemnitatẽ promiſit, habes glo. in l. ij. ſ. de ſen. que ſine cer. quan. pro-
2 fer. † Ex his apparet quod qui promiſit indemnitatem, etiam ſi
renunciauerit, beneficio de fideiuſſoribus, non poteſt conueniri
b ante principalem.[b] Hoc enim inducit hoc caſu natura obligatio-
c nis magis quam beneficium fideiuſſionis.[c] †Sed ſecũdum ſecun-
3 dam lect. breuiter hoc intendit. Ex tacita hypothecaria non poteſt conueniri poſſeſſor, niſi principali diſcuſſo. h. d. Iſta lect. probatur in l. Moſchis. ff. de iur. fiſ. hodie eſt ius cõmune, vt in aut.
4 hoc ſi debitor. ſ. de pig. † Secundum tertiam lect. h. d. Debitor
debitoris non poteſt cõueniri a fiſco, niſi principali diſcuſſo. h. d.
tex. exponit ibi, indẽnitate promiſſa. i. ab eo qui fideiuſſit pro officiali ſm primam lec. vel ab ipſomet officiali ſecundum ſecundam
ꝛ tertiam lec. Differentiam autem in conueniendo debitorem debitoris inter fiſcum ꝛ priuatum, gl. tãgit hic, ꝛ melius in l. j. ſ. qñ
5 fiſcus vel pri. †Quero vtrum hec lex contineat ius cõe vel ſingulare gl. tangit ꝛ variat. Dic breuiter ſecundum primam lec. continet ius ſingulare habito reſpectu ad iſta tempora, idem ſecundum vltimam, ſed ſecundum mediam continet ius cõe. Bart.

ADDITIONES.

a ¶ Excuſſo. Vide do. Alex. etiam in l. prior. §. pro magiſtratu. ff.
de admi. re. ad ciui. perti.
b ¶ Alium principalem. Adde iſtum in l. quero. ff. loca. eundem et
Alex. i l. ſi qs vxori. §. ſi fugitiuũ. ff. de furt. ꝛ bal. i l. j. ſ. de cõd. ob
tur. cau. ꝛ dixi hic in apoſt. ad Iac. Rebuf. nu. j. in verſ. ꝑncipali.
c ALEX. ¶ Hoc idẽ dt Ang. in l. fi. ff. ſi cert. pet. in eo q ꝓmittit
quãto minus a ꝑncipali cõſequi põt. Et eſt rõ, q2 ꝓmittẽs nõ tenetur, niſi appareat quantum a principali conſequi poſſit, per l.
decem. de verb. obl. ꝛ ſignaui in l. pr̃ dotem. de do. prel. Hoc etiam
voluit bar. in l. fi. in prin. ff. ſi cert. pet. Pro hoc facit l. decem cum
ibi no. de ver. obl. ſʒ idem bar. in l. quero. ff. loc. dicit ꝙ promittens
indemnitatem creditori, tenetur quẽadmodum fideiuſſor. bald. in
l. ſi pr̃. ſ. mãd. in verſi. xij. quero quid operatur promiſſio cõſeruationis. cõcor. opi. de quo vide etiam per Ang. in l. ſi quis ab alio.
§. ſi quis. de re iu. Alex. Ex his habes ꝙ promittens indẽnitatẽ,
etiã ſi renũciet beneficio de fideiuſſoribus põt petere priꝰ excuti
princi-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN